

Konkurences padome

2007.gada publiskais pārskats

Saturs

1. Pamatinformācija	
1.1. Mērķi un uzdevumi	4
1.2. Konkurences padomes struktūra	5
2. Konkurences padomes darbības galvenie virzieni	
2.1. Konkurences aizsardzība	8
2.2. Konkurences veicināšana	9
2.3. Konkurences padomes lomas nostiprināšana ES tiesību aktu izstrādē, izpildē un starptautiskajās organizācijās un tīklos	12
3. Konkurences padomes darbības rezultāti 2007.gadā	
3.1. Konkurences padomes pieņemtie lēmumi	15
3.2. Tiesvedība	16
3.3. Aktuālo tirgu uzraudzība	19
3.4. Konkurences likuma pārkāpumu izmeklēšana	23
3.5. Reklāmas likuma pārkāpumu izmeklēšana	27
3.6. Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums	32
3.7. Ārvalstu ieguldījumu programmu ietvaros īstenoto projektu sasniegtie rezultāti un līdzekļu izlietojums	33
3.8. Komunikācija ar sabiedrību	34
3.9. Konkurences padomes starptautiskie sadarbības projekti 2007.gadā	38
3.10. Iestādes veiktie un pasūtītie pētījumi un to galvenie rezultāti	39
4. Normatīvo aktu pilnveidošana	41
5. Personāls	49
6. Konkurences padomes darbības uzlabošana	53
7. Plāni nākamajam gadam	55
8. Kontakti	59

Cienījamie lasītāji!

Nododu Jūsu vērtējumam pārskatu par Konkurences padomes darbību 2007.gadā. Aizvadītajā gadā, pieņemot lēmumus, Konkurences padome ir turpinājusi nostiprināties kā neatkarīga un profesionāla institūcija.

2007.gads Konkurences padomei ir bijis ļoti sarežģīts intensīva un smaga darba gads. Tika turpināts darbs pie likumprojekta „Grozījumi Konkurences likumā”. Likumprojekta izskatīšanas laikā Ministru kabinetā, gan Saeimas atbildīgajā komisijā tika uzklautas visas ieinteresētās puses, diskusijās mēģinot panākt pēc iespējas labāku kompromisu. Konkurences padomes priekšlikumi tika balstīti uz praksē jau atklātām nepilnībām likumdošanā. Piedāvātie priekšlikumi vairākkārt tika apspriesti un izdiskutēti ar uzņēmējiem un to apvienībām.

Konkurences padomes mērķis joprojām ir nemainīgs – nodrošināt katram tirgus dalībniekam iespēju veikt ekonomisko darbu brīvas un godīgas konkurences apstākļos, kā arī veicināt konkurences attīstību visos tautsaimniecības sektoros sabiedrības interesēs.

To apliecina arī Konkurences padomes pieņemtie 148 lēmumi, kuru skaits ir pieaudzis salīdzinot ar iepriekšējo gadu. Svarīgi ir atzīmēt, ka aizvadītajā gadā tika pieņemti 82 uzņēmumu apvienošanās lēmumi, kas liecina par tirgus koncentrācijas tendencēm. Tāpat ir veikts būtisks tirgus uzraudzības darbs, veicot 8 apsekojumus dažādos tirgus sektoros. Pamatojoties uz tirgus izpētes rezultātiem 2007.gadā tika ierosinātas 5 lietas, kas skar smagākos Konkurences likuma pārkāpumus.

Tāpat Konkurences padome aktīvi līdzdarbojās arī starptautiskajā mērogā. Turpinājās sadarbība ar Eiropas Komisijas un citu valstu konkurences aizsardzības iestādēm kopīgu lietu izmeklēšanā un pieredzes apmaiņā. Aizvadītajā gadā Latvijā viesojās Eiropas Komisijas konkurences komisāre Nēlija Krūsa. Šāda veida tikšanās bija ļoti nozīmīga gan Latvijas valdības, gan Konkurences padomes darbā, jo tādejādi tika iegūta pieredzes, kuru labo praksi varētu izmantot nākotnē.

Tāpat kā pagājušajā gadā, arī 2008.gadā galvenā prioritāte joprojām būs smagāko konkurences pārkāpumu atklāšana un novēršana. Būtiska prioritāte būs konkurences aizsardzības tiesiskā regulējuma pilnveide. Grozījumu Konkurences likumā pieņemšana dos iespēju Konkurences padomei izmantot operatīvākas izmeklēšanas metodes un optimizēt savu resursu izmantošanu. Bez tam, Konkurences padomes prioritāte būs vākt un analizēt informāciju par konkurences situāciju patērētājiem būtiskākos tirgos, meklējot risinājumus tās uzlabošanai.

Ieva Jaunzeme
Konkurences padomes priekšsēdētāja

1. Pamatinformācija

1.1. Mērķi un uzdevumi

Latvijas Republikas Konkurences padome tika izveidota 1998.gada janvārī uz Monopoldarbības uzraudzības komitejas bāzes. Konkurences padome ir valsts pārvaldes iestāde, kas darbojas Ekonomikas ministrijas pārraudzībā, taču Konkurences padomes neatkarība, veicot izmeklēšanas un pieņemot lēmumus, ir noteikta Konkurences likumā.

Konkurences padomes mērķis ir nodrošināt iespēju katram tirgus dalībniekam veikt ekonomisko darbību brīvas un godīgas konkurences apstākļos, kā arī nodrošināt labvēlīgus apstākļus konkurences saglabāšanai, aizsardzībai un attīstībai sabiedrības interesēs.

Konkurences padomes uzdevumus un tiesības nosaka Konkurences likums, Reklāmas likums, Eiropas Padomes regula Nr. 1/2003 „Par konkurences noteikumu īstenošanu, kas noteikti Eiropas Kopienas dibināšanas Līguma 81. un 82. pantā”, Ministru kabineta 2004.gada 12.oktobra noteikumi Nr.849 „Konkurences padomes nolikums” u.c. normatīvie akti.

Konkurences padomes uzdevumi

- Nodrošināt konkurenci regulējošo tiesību aktu visaptverošu piemērošanu, lai tirgus dalībnieki:
 - neslēgtu aizliegtas vienošanās;
 - apvienošanās gadījumā nenotiktu tādas izmaiņas konkrētajā tirgū, kas varētu negatīvi ietekmēt patērētājus un citus tirgus dalībniekus;
 - neizmantotu ļaunprātīgi savu dominējošo stāvokli, tādējādi negatīvi ietekmējot citus tirgus dalībniekus un patērētājus;

- neveiktu darbības, kas uzskatāmas par negodīgu konkurenci Konkurences likuma izpratnē;

- neizplatītu maldinošu reklāmu.

- Atbilstoši Konkurences padomes kompetencei veicināt konkurenci tajos tirgos, kur nav konkurences vai tā ir ierobežota.

- Nodrošināt, lai citu valsts institūciju izstrādātie normatīvie akti nodrošinātu konkurences aizsardzību, saglabāšanu un attīstību.

- Nodrošināt, lai sabiedrība saņemtu plašu informāciju par konkurences pozitīvo ietekmi uz tirgus darbību un iedzīvotāju labklājību.

- Nodrošināt, lai Latvijas intereses tiktu pilnvērtīgi pārstāvētas attiecīgajās Eiropas Savienības (turpmāk - ES) un starptautiskajās organizācijās.

1.2. Konkurences padomes struktūra

Lēmējinstītūcija - Konkurences padome

Konkurences padomes sastāvā ir tās priekšsēdētājs un četri Konkurences padomes locekļi. Konkurences padomi vada Konkurences padomes priekšsēdētājs. Konkurences padomes priekšsēdētāju un Konkurences padomes locekļus pēc ekonomikas ministra ieteikuma amatā apstiprina Ministru kabinets. Konkurences padomes priekšsēdētāja un Konkurences padomes locekļu pilnvaru laiks ir pieci gadi. Konkurences padomes priekšsēdētāju un Konkurences padomes locekļus var iecelt amatā atkārtoti.

Padomes struktūrvienības:

- Administratīvo resursu vadības departamenta kompetencē ir iestādes personālvadības nodrošināšana un tās attīstība. Departaments nodrošina iestādes finanšu resursu plānošanu, pamatojoties uz finanšu rādītāju analīzi,

budžeta sastādīšanu un izpildes kontroli, kā arī iestādes grāmatvedības politikas procesu koordinēšanu un iestādes informācijas tehnoloģijas sistēmas uzturēšanu, administrēšanu un saimniecisko nodrošinājumu.

- Metodoloģijas un lietvedības departaments sadarbībā ar citām iestādes struktūrvienībām nodrošina izmeklēšanas metožu pilnveidošanu un metodiskā materiāla sagatavošanu, iekšējo normatīvo aktu izstrādāšanu un uzturēšanu. Departaments izstrādā un realizē Konkurences padomes sekretariāta un lietvedības funkcijas.

- Ārējo sakaru un sabiedrības informēšanas daļa organizē un vada iestādes starptautisko attiecību veidošanu, uzturēšanu un attīstību, kā arī realizē sabiedrisko attiecību funkcijas. Kompetences ietvaros koordinē ar Eiropas Savienības saistīto normatīvo aktu projektu izstrādāšanu un konkurences tiesību piemērošanu, kā arī organizē un vada atbildīgo darbinieku dalību Eiropas Komisijas (EK) darba grupās, sanāsmēs u.c. pasākumos.

*Izpildinstitūcija – Birojs**

Konkurences padomes darbu nodrošina Birojs, kas pilda ekspertu funkcijas, sagatavo jautājumus, dokumentus un lēmumu projektus izskatīšanai Konkurences padomes sēdēs un īsteno Konkurences padomes pieņemto lēmumu izpildi. Biroja darbu vada direktors, kas ir tieši pakļauts Konkurences padomes priekšsēdētājam.

Konkurences biroja organizatoriskā struktūra veidota tā, lai varētu īstenot Konkurences likumā un Reklāmas likumā noteiktos uzdevumus. Biroja struktūrvienības:

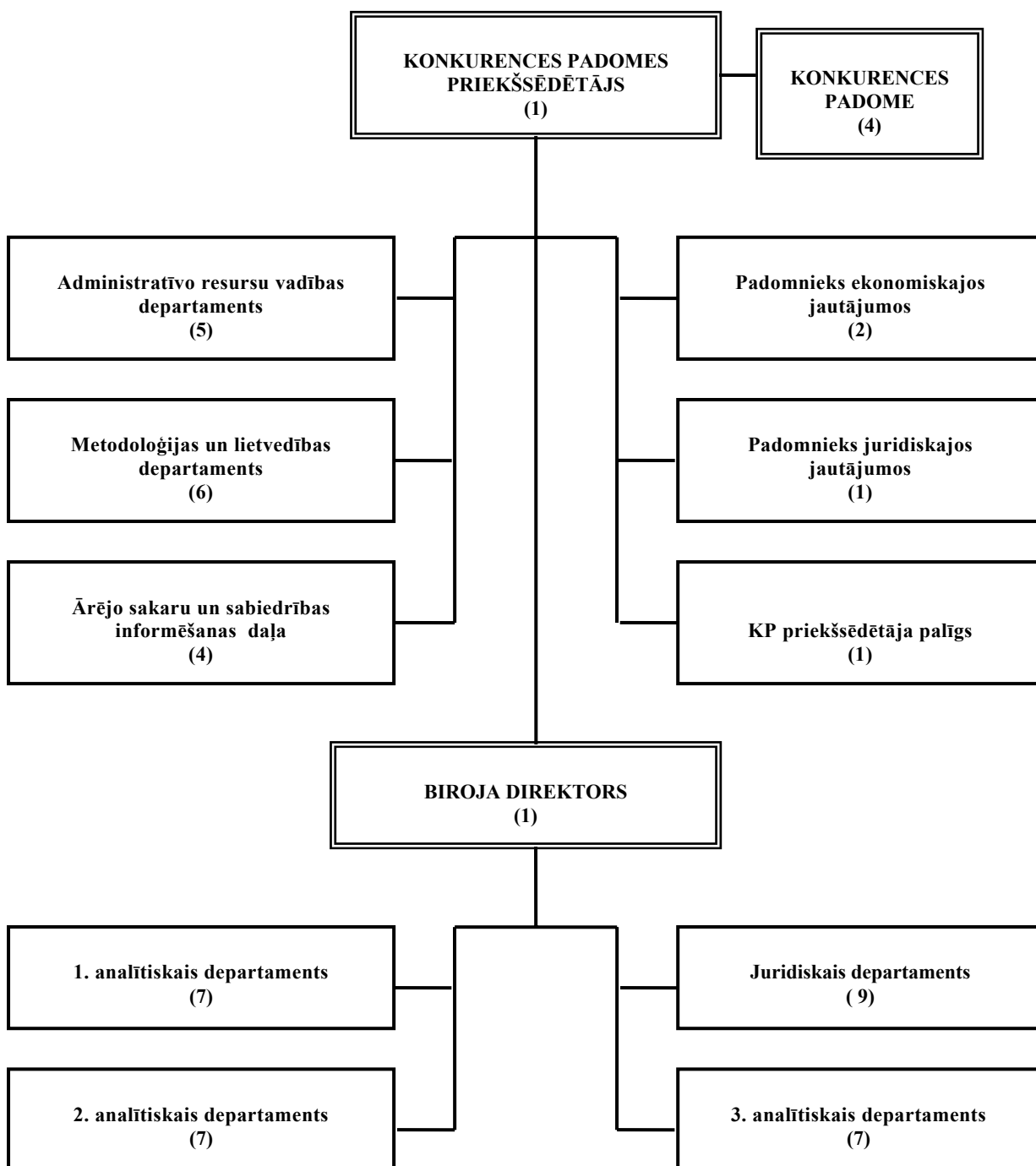
- Juridiskā departamenta kompetencē ir normatīvo aktu izstrāde, pārstāvniecība tiesā, konsultāciju sniegšana un iestādes juridiskā nodrošinājuma jautājumi. Izskata iesniegumus un izmeklē iespējamās negodīgas konkurences un Reklāmas likuma pārkāpumus, sagatavo atzinumus un lēmumu projektus, kā arī uzrauga tirgus dalībnieku darbību atbilstību

* 16.04.2008. stāsies spēkā 13.03.2008. Saeimā pieņemtie un 02.04.2008. izsludinātie grozījumi Konkurences likumā, kas paredz aizstāt struktūrvienības nosaukumu "Birojs" ar nosaukumu "Izpilddirekcija".

Reklāmas likuma normām. Bez tam realizē lēmumu tiesiskā pienākuma izpildes kontroli.

- Analītiskie departamenti izskata iesniegumus un izmeklē iespējamus Konkurences likuma pārkāpumus, sagatavo atzinumus un lēmumu projektus, kā arī veic konkurences vides uzraudzību konkrētos tautsaimniecības sektoros.

KONKURENCES PADOMES ORGANIZATORISKĀ STRUKTŪRA

2. Konkurences padomes darbības galvenie virzieni

2007.gadā galvenās Konkurences padomes aktivitātes bija vērstas trijos virzienos: konkurences aizsardzība, konkurences veicināšana, kā arī iestādes lomas stiprināšana ES tiesību aktu izstrādē, izpildē un starptautiskajās organizācijās un sadarbības tīklos.

2.1. Konkurences aizsardzība

Konkurences aizsardzības jomā galvenie pūliņi bija vērsti uz to, lai iestādes darbību veidotu proaktīvu un efektīvu. Tas attiecas gan uz Konkurences likuma un Reklāmas likuma normu piemērošanu, galvenos spēkus koncentrējot savlaicīgai smagāko Konkurences likuma pārkāpumu atklāšanai, gan uz iespējamo pārkāpumu skaita samazināšanu, veicot preventīvus pasākumus. Iestādes prioritāte joprojām ir karteļvienošanas apkarošana, tomēr būtiski resursi tiek velīti arī uzņēmumu apvienošanās kontrolei nolūkā ierobežot tirgu koncentrāciju un dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas pārkāpumu izmeklēšanai.

Turpināts jau iepriekšējā laikposmā iesāktais attiecībā uz konkurences aizsardzības efektīvizēšanu, piemēram, normatīvās bāzes pilnveidošana, veicot procesuālo un materiālo konkurences normu vērtējumu, izmeklēšanas metožu pilnveidošana, lietu izmeklēšanas termiņu optimizēšana, analīzes un uzraudzības metožu pilnveidošana, apkopojot vai izstrādājot iestādes praksi specifiskiem gadījumiem.

Efektīvāk izmantojot administratīvos resursus un pilnveidojot izmeklēšanas metodes, 2007.gada laikā Konkurences padome panāca lietu izmeklēšanas termiņu samazinājumu gandrīz par vienu mēnesi.

Savukārt Konkurences padomes proaktīvai darbībai ir būtiska nozīme smagāko pārkāpumu novēršanā, kuru atklāšana ir gandrīz neiespējama bez ievērojamu resursu iesaistīšanas izmeklēšanas procesā. Konkurences padomes proaktīva darbība, kas ietver jebkuru tirgus izzināšanas pasākumu kopumu, ir balstīta uz tirgus analīzi un to pazīmju identificēšanu un izvērtēšanu, kuras varētu norādīt uz problēmām un to

cēloņiem nozarē (tirgū), t.sk. uz iespējamiem pārkāpumiem. Ja Konkurences padome, pēc savas iniciatīvas, vērtējot tirgus tendences un atklājot apstākļus, kuri norāda uz konkurences kropļošanu, proaktīvi reaģē uz to, tad tas netieši var veicināt konkurences pārkāpumu mazināšanos, jo šāda iestādes rīcība var mudināt tirgus dalībniekus neveikt vai izbeigt pārkāpumu vēl pirms tas ir atklāts.

Pamatojoties uz tirgus izpētes rezultātiem, 2007.gadā pēc savas iniciatīvas Konkurences padome ir ierosinājusi 5 lietas, kuras skar smagākos Konkurences likuma pārkāpumus.

Izmeklēšanas metožu pilnveidošanas nolūkā 2007.gadā izstrādāti metodiskie ieteikumi iesniegumu par Konkurences likumā noteikto aizliegumu pārkāpumu izskatīšanas kārtību, mazsvarīgu pārkāpumu izvērtēšanai, kā arī vadlīnijas konkrētā tirgus noteikšanai.

Lai nodrošinātu efektīvākus konkurences aizsardzības pasākumus un precīzāk fiksētu Konkurences padomes tiesības un pienākumus, 2007.gadā Konkurences padome turpināja līdzdarboties Konkurences likuma grozījumu izstrādē. Konkurences padomes priekšlikumi tika balstīti uz praksē jau atklātām nepilnībām likumdošanā, nozares (tirgu) uzraudzības pasākumos konstatētajām problēmām, kā arī uz ES un citu valstu praksi konkurences tiesību piemērošanā. Piedāvātie priekšlikumi vairākkārt tika apspriesti ar tirgus dalībniekiem un to apvienībām, un citām nevalstiskajām organizācijām.

2.2. Konkurences veicināšana

Konkurences veicināšanas jomā Konkurences padome pirmām kārtām turpināja vākt un analizēt informāciju par konkurences situāciju dažādos tirgus sektoros. Tas deva iespēju identificēt, kur konkurence nav pietiekama, meklēt risinājumus konkurences veicināšanas iespējām, kā arī kliedēt neskaidrību un bažas par iespējamu konkurences trūkumu atsevišķos tirgus sektoros. Nozīmīgs darbs veikts sabiedrības izglītošanai, veicinot tās izpratni par konkurences pozitīvo ietekmi uz labklājību, aktīvāku nostāju tās nodrošināšanā. Galvenie sasniegumi – pilnveidotas tirgus noteikšanas un tirgus analīzes metodes, konkurences atbalsta (competition advocacy)

pasākumu sistēma, organizējot apmācības; konsultācijas, konferences nozaru asociāciju pārstāvjiem un uzņēmējiem par konkurences tiesībām Latvijā un ES, sniedzot aktuālus ziņojumus plašsaziņas līdzekļiem; pilnveidota kārtība, kādā Konkurences padome sniedz atzinumus par citu institūciju izstrādājamiem tiesību aktiem.

Tāpat kā 2006.gadā, arī 2007.gadā piesaistīti ārējie eksperti, ar kuru palīdzību veikti divi apjomīgi ekonomiskie pētījumi, lai iegūtu bāzes datus par konkurenci veicinošiem vai bremzējošiem faktoriem. Šie pētījumi ir: konkurence un attīstības tendences būvniecībai paredzēto ģipša izstrādājumu ražošanas tirgū, kā arī konkurence tiesu izpildītāju darbības jomā.

Tirgus uzraudzībai tika izraudzīti sektori, kas vistiešākajā veidā ietekmē patērētāju pirktspēju un kur turpinās tirgus liberalizācija. 2007.gadā Konkurences padome ir veikusi tirgus izpēti astoņos tirgus sektoros – viesnīcu pakalpojumu tirgū, preses tirgū, degvielas tirgū, dzelzeļa kravu pārvadājumu tirgū, sašķidrinātās gāzes tirgū, skaidu plāksņu tirgū, vieglo taksometru pakalpojumu un stāvvietu pie stratēģiski svarīgiem objektiem tirgū, invalīdu ratiņu ražošanas un izplatīšanas tirgū.

Turpinājās normatīvo aktu izvērtēšana attiecībā uz konkurences jautājumiem, īpašu uzmanību pievēršot atgriezeniskās saites iedibināšanai un ciešākas sadarbības veidošanai ar normatīvo aktu izstrādātājiem un ieviesējiem.

Konkurences padomes darbinieki līdzdarbojās vairākās darba grupās, kas strādā pie normatīvo aktu pilnveidošanas. Tā, piemēram, ar 2007.gada 23.jūlija Ministru kabineta rīkojumu Nr.382 izveidota darba grupa priekšlikumu izstrādei par vienota universālā pakalpojuma finansēšanas modeli, kuras uzdevums ir priekšlikumu izstrāde gan par finansēšanas mehānisma darbību, gan par universālā pakalpojuma sniedzēju izvēles principiem. Savukārt, lai nodrošinātu atkritumu apsaimniekošanu reglamentējošo normatīvo aktu pilnveidi, kā arī Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvas 2006/66/EK par baterijām un akumulatoriem, un bateriju un akumulatoru atkritumiem prasību iestrādi Latvijas normatīvajos aktos un precizētu normatīvo aktu prasības attiecībā uz atkritumu poligoniem un izgāztuvēm atbilstoši EK aizrādījumiem, Konkurences padomes pārstāvis līdzdarbojies Vides ministrijas

izveidotajā darba grupā Atkritumu apsaimniekošanas likuma grozījumu izstrādei. Pārskata periodā Konkurences padome ir piedalījies darba grupā saistībā ar Administratīvo sodu procesa likumprojekta koncepcijas izstrādāšanu un paudusi pamatotu viedokli, ka reklāmas pārkāpumu izskatīšanai ir nepieciešams piemērot atšķirīgu no vispārējā administratīvo pārkāpumu lietu izskatīšanas procesa kārtību. Rezultātā darba grupa ir atbalstījusi risinājumu neparedzēt administratīvo sodu par Reklāmas likumā, Preču un pakalpojumu drošuma likumā (arī Negodīgas komercprakses aizlieguma likumā) minētajiem pārkāpumiem, bet noteikt ietekmēšanas līdzekļus šajos likumos, ja tiek pārkāpti to noteikumi.

Konkurences padome aktīvi piedalījies darba grupā par Administratīvo sodu likumprojekta Sevišķajā daļā iekļaujamām administratīvo pārkāpumu dispozīcijām un soda sankcijām par pārkāpumiem, kurus izskata Konkurences padome. Darbs tajā tiks turpināts arī 2008.gadā. Bez tam ir ņemta dalība arī Tieslietu ministrijas izveidotajā darba grupā, kas izstrādāja koncepcijas projektu par administratīvā procesa iestādē un tiesā efektīvizēšanu. Tās ietvaros sagatavota „Administratīvā procesa efektīvizēšanas koncepcija” (apstiprināta Ministru kabinetā 2007.gada 4.decembrī), kas paredz nepieciešamību izstrādāt grozījumu Konkurences likumā, nosakot, ka Konkurences padomes lēmumi nav pārsūdzami Administratīvajā rajona tiesā, bet uzreiz Administratīvajā apgabaltiesā, tādējādi nodrošinot ātrāku un efektīvāku administratīvo procesu tiesā attiecībā uz lēmumiem konkurences tiesību jomā.

Gatavojot materiālus Ekonomikas ministrijas informatīvajam ziņojumam „Par priekšlikumiem konkurences veicināšanai būvniecības tirgū”, ir veikta būvniecības tirgus analīze, pastāvošo šķēršļu izvērtējums būvniecības konkurētspējas jomā, sagatavoti priekšlikumi konkurences veicināšanai būvniecības jomā.

Konkurences padome ir iesniegusi virkni citu priekšlikumu: inflācijas apkarošanas plānam, ziņojumam „Makroekonomiskās stabilitātes nodrošināšana Latvijā” un Ekonomikas politikas komitejas sanāksmes darba dokumentam par iekšējā tirgus pārskata ziņojuma precizēšanu, jaunai LR nacionālajai pozīcijai par ES Iekšējā tirgus politikas pārskatu utt.

2.3. Konkurences padomes lomas nostiprināšana ES tiesību aktu izstrādē, izpildē un starptautiskajās organizācijās un tīklos

Konkurences padome aktīvi līdzdarbojās arī starptautiskajā mērogā - ES tiesību aktu izstrādē, izpildē, starptautiskajās organizācijās un tīklos. Turpinājās sadarbība ar EK un citu valstu konkurences aizsardzības iestādēm kopīgu lietu izmeklēšanā un pieredzes apmaiņā.

Pārskata periodā Konkurences padome ir izvērtējusi virkni ES dokumentu projektu, sagatavojot par tiem viedokli un pozīcijas. Būtiskākie no tiem:

- Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai, ar ko atceļ Regulu (EEK) Nr.954/79 par to, kā dalībvalstis ratificē Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvenciju par līnijpāravadātāju konferenču rīcības kodeksu vai pievienojas tai. Konkurences padome sagatavoja instrukciju un pozīciju par minēto dokumentu, kura mērķis ir vērsts uz *acquis* noteikumu par jūras transportu saskaņošanu ar plānoto reformu līnijpāravadājumu sektorā. Regulu 2007.gada 11.decembrī parakstīja Eiropas Parlaments un Padome, publicēta ES Oficiālajā Vēstnesī 2007.gada 18.decembrī.

- Diskusiju papīrs „Zaudējumu atlīdzināšanas prasības par 81. un 82.panta EK konkurences noteikumu pārkāpšanu”. Dokumenta mērķis ir atklāt galvenos šķēršļus, kas traucē izveidot efektīvāku zaudējumu atlīdzināšanas prasību sistēmu ES dalībvalstīs, paredzot dažādas iespējas turpmākai rīcībai, lai uzlabotu zaudējumu atlīdzināšanas prasības kārtību gan no konkurences iestādes lēmuma izrietošu prasību gadījumā, gan patstāvīgu prasību gadījumā. 2007.gadā sagatavota sākotnējā pozīcija, uz kuras bāzes EK izstrādās Balto grāmatu.

- Latvijas nostāja par ES Iekšējā tirgus politikas pārskatu konkurences jomā. Šajā dokumentā Konkurences padome norādīja uz nepieciešamību nodrošināt godīgu konkurenci mazumtirdzniecībā, aicinot EK pievērst uzmanību mazumtirdzniecības sektoram gan konkurences aspektā, gan patērētāju tiesību aizsardzības jomā. Šāda nostāja bija nepieciešama, ņemot vērā pastāvošo situāciju mazumtirdzniecības sektorā Latvijā saistībā ar aizvien pieaugošo lielo tirdzniecības ķēžu ietekmi tirgū un jau izstrādāto nacionālo regulējumu šajā jomā vairākās citās ES dalībvalstīs, piemēram, Vācijā, Austrijā, Ungārijā, Slovākijā, Īrijā, Francijā, Lielbritānijā.

- ES Reformu līguma projekts. Norisinājās darbs pie viedokļa sagatavošanas par ES Reformu līguma projektā paredzētajām izmaiņām attiecībā uz jau pastāvošo konkurences regulējumu Eiropas Kopienu dibināšanas līgumā.

2007.gada sākumā Briselē Konkurences padomes vadība Ekonomikas ministrijas delegācijas sastāvā tikās ar EK Iekšējā tirgus un pakalpojumu Ģenerāldirektorāta pārstāvjiem, lai pārrunātu sagatavoto Latvijas Konkurences likuma grozījumu projektu, īpaši attiecībā uz tirgotāju un piegādātāju attiecību sakārtošanu, savukārt novembrī Briselē Konkurences padomes vadība piedalījās ES dalībvalstu Konkurences iestāžu vadītāju ikgadējā sanāksmē, kuras laikā tika pārrunāti tādi jautājumi kā konkurences politikas loma Eiropā un ārpus tās, Microsoft lieta, sektoru pētījumi, konkurences pārkāpumi u.c.

2007.gada martā Konkurences padomes pārstāvji piedalījās starptautiskajā konkurences konferencē un 14.Eiropas konkurences dienā Minhenē, kuras galvenās tēmas - konkurences tiesības kā galvenais stūrakmens brīvai ekonomikai un sociālajai kārtībai; nacionālie čempioni un to trūkumi; efektivitāte un patērētāju labklājība kā jauni vadošie konkurences politikas principi.

Pārskata periodā Konkurences padomes delegācija piedalījās ikgadējā Baltijas valstu konkurences konferencē Tallinā, kurā tika diskutēts par konkurences tiesību piemērošanas problēmām un aplūkoti tādi jautājumi kā atsevišķu tirgu definēšana, vietējo pašvaldību un regulatora loma enerģijas, gāzes, centrālās apkures un ūdens piegādes tirgos u.c. Konkurences padomes pārstāvji prezentēja sagatavotos materiālus par liberālo profesiju sektoru, par pirmo pieredzi konkurences atbalsta programmas īstenošanā, kā arī vadīja vienu no konferences plenārsēdēm.

2007.gadā ir uzsākta līdzdalība arī divās Starptautiskā konkurences tīkla (ICN) darba grupās, kas izskata jautājumus saistībā ar dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu un būtiskas iepirkuma varas ļaunprātīgām izpausmēm mazumtirdzniecībā un to ierobežojošām normām dažādu pasaules valstu normatīvajos aktos.

Sadarbība ECN ietvaros

Konkurences padome 2007.gadā aktīvi piedalījās Eiropas konkurences tīkla (ECN) darbā, kura mērķis ir nodrošināt iespēju ES dalībvalstu konkurences iestādēm diskutēt par EK dibināšanas Līguma 81. (aizliegtas vienošanās) un 82.panta (dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana) piemērošanu, kā arī veicināt sadarbību starp tām. Līdz ar to, lai apgūtu pārējo ES dalībvalstu, kā arī EK pieredzi konkurences tiesību pārkāpumu izmeklēšanā, veicinātu sadarbību ar pārējām konkurences iestādēm un piedalītos jaunāko EK iniciatīvu apspriešanā, Konkurences padomes pārstāvji ir līdzdarbojušies ECN plenārsēdēs un vairāku tās apakšgrupu sanāksmēs.

Pārskata periodā Konkurences padomes darbinieki ir piedalījušies ECN ekspertu sanāksmē un diskusijās par Zaudējumu atlīdzināšanas prasībām par EK konkurences noteikumu pārkāpšanu, darba grupās par farmāciju, sadarbību ar patērētājiem, banku un apdrošināšanas jautājumiem, kopējā konkurences institūciju un nacionālo regulatoru ekspertu sanāksmē saistībā ar rekomendāciju par konkrētiem tirgiem elektronisko sakaru jomā un citās. Tāpat Konkurences padomes pārstāvji divreiz ir tikuši nozīmēti un darbojušies kā ziņotāji (*rapporteur*) EK Padomdevēju komitejās konkurences jomā.

2007.gadā Konkurences padome ir izskatījusi divas lietas saistībā ar EK dibināšanas Līguma 81.panta pirmās daļas iespējamo pārkāpumu. Vienā lietā Konkurences padome konstatēja, ka Latvijas arhitektu savienības pieņemtie lēmumi – Nolikums par projektētāju darba un pakalpojumu apmaksu celtniecībā un Arhitekta ētikas kodeksa 2.4.punkts – aizliedz konkurenci ar cenu un nosaka gan minimālās atlīdzības skalas un minimālās atlīdzību taksas, gan atsevišķos gadījumos konkrēti piemērojamās atlīdzības skalas un atlīdzības taksas. Savukārt otrā lietā tika konstatēts, ka Latvijas Būvinženieru savienības rīkotajā kongresā tās biedri pieņemtajos nolikumos ir vienojušies par būvinženieru kompetences kategorijas noteikšanas kritērijiem, attiecīgi šīm kategorijām piemērojot minimālās vienas darba stundas samaksu likmes. Abās lietās konstatētie pārkāpumi ir novērsti.

2007.gada 19.oktobrī Latvijā vienas dienas darba vizītē, ko organizēja EK pārstāvniecība Latvijā ciešā sadarbībā ar Konkurences padomi, bija ieradusies EK

komisāre Nēlija Krūsa (Neelie Kroes) un citi EK pārstāvji. Šīs vizītes mērķis bija iepazīties ar konkurences jautājumiem Latvijā un informēt par konkurences politikas attīstības virzieniem un aktualitātēm Eiropas Savienībā, kā arī tikties ar Konkurences padomes darbiniekiem, valdības un biznesa jomas pārstāvjiem.

3. Konkurences padomes darbības rezultāti 2007.gadā

3.1. Konkurences padomes pieņemtie lēmumi

2007.gadā Konkurences padome kopumā ir pieņēmusi 183 lēmumus. Gala lēmums tika pieņemts 148 lietās, no kuriem 12 ir par aizliegtām vienošanām un 13 par dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu, 82 par uzņēmumu apvienošanām, 18 par negodīgu konkurenci un 18 par Reklāmas likuma iespējamiem pārkāpumiem. Saskaņā ar Administratīvo pārkāpumu kodeksu ir pieņemti 5 lēmumi – četri par naudas soda uzlikšanu un viens par lietvedības izbeigšanu.

Konkurences padomes pieņemtos lēmumus pa atsevišķām pārkāpuma grupām var iedalīt sekojoši:

Negodīga konkurence	18
Par pārkāpuma konstatēšanu un naudas soda uzlikšanu	0
Par lietas izpētes izbeigšanu	2
Par lietas neierosināšanu	16
Uzņēmumu apvienošanās	82
Par apvienošanās atļaušanu	74
Par apvienošanās atļaušanu, nosakot saistošus noteikumus	4
Par pārkāpuma konstatēšanu un naudas soda uzlikšanu, jo neiesniedza ziņojumu pirms apvienošanās	3
Par apvienošanās aizliegšanu	1
Aizliegtas vienošanās	12
Par pārkāpuma konstatēšanu	5
Par lietas izpētes izbeigšanu	5
Par lietas neierosināšanu	2
Dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana	13
Par pārkāpuma konstatēšanu un naudas soda uzlikšanu	2
Par lietas izpētes izbeigšanu	3
Par lietas neierosināšanu	8
Reklāmas likuma pārkāpumi	18
Par pārkāpuma konstatēšanu	6
Par lietas izpētes izbeigšanu	5
Par lietas neierosināšanu	7
APK lietas	5

2007.gadā ir bijušas 58 tiesvedības lietas, deviņās no tām tiesvedības process ir pabeigts, no kuriem 8 gadījumos ar tiesas spriedumu ir atstāts spēkā Konkurences

padomes pieņemtais lēmums. Divas lietas ir izbeigtas pirmajā instancē, 3 lietas - otrajā instancē un 4 lietas ir izbeigtas tiesas trešajā instancē. 2008.gadā joprojām aktuālas ir 49 tiesvedības lietas par Konkurences padomes pieņemtajiem lēmumiem laika periodā no 2002.gada, no kurām 37 ir paredzēts izskatīt 2008.gadā, 3 lietas – 2009.gadā un 9 lietām vēl nav nozīmēts izskatīšanas datums tiesā. Atbilstoši Administratīvā procesa likumam, tiesības pārsūdzēt Administratīvās rajona tiesas un apelācijas tiesas spriedumus izmanto kā tirgus dalībnieki, tā arī Konkurences padome. No aktuālajām apelācijas un kasācijas lietām 4 ierosinātas uz Konkurences padomes pārsūdzības pamata.

3.2. Tiesvedība

No 183 Konkurences padomē pieņemtajiem lēmumiem 2007.gadā pārsūdzēti 22, kas ir par 7 lēmumiem mazāk nekā 2006.gadā, kad tika pieņemts 151 lēmums, no kuriem pārsūdzēti 29 lēmumi.

2007.gadā pārsūdzēto lēmumu sadalījums par pārkāpumu veidiem:

par KL 11.panta pārkāpumu – 3 (lēmumi)

par KL 13.panta pārkāpumu - 5

par KL 15.panta pārkāpumu (nepaziņotā apvienošanās) - 3

par KL 18.panta pārkāpumu - 2

par Reklāmas likums un LAPK 166.¹³panta pārkāpumu - 8

par LAPK 175.⁶panta pārkāpumu – 1

Visas trīs instanču tiesas pārskata gadā izskatīja un pasludināja kopā 15 spriedumus, tiesvedības lietās, kas ierosinātas pēc pieteicēju pieteikumiem par Konkurences padomes pieņemtajiem lēmumiem.

Izskatīto tiesvedības lietu sadalījums pa tiesu instancēm:

Administratīvā rajona tiesa – 7 (spriedumi);

Administratīvā apgabaltiesa – 5;

AT Senāta Administratīvo lietu departaments – 3.

No pārskata periodā 15 izskatītajām lietām 11 lietās pieņemti spriedumi, ar kuriem pieteicēja pieteikums par Konkurences padomes lēmumu noraidīts, 4 lietās tiesa ir atcēlusi Konkurences padomes lēmumus. No izskatītajām lietām 4 spriedumi ir stājušies spēkā: 3 lietās pieteikumi noraidīti vai spēkā atstāti zemākas instances tiesas spriedumi par pieteikumu noraidīšanu, 1 lietā Konkurences padomes lēmums atcelts. Pārējās lietās spriedumi ir pārsūdzēti un tiesvedība turpinās.

Bez tam pārskata periodā divās lietās tiesvedības process ir izbeigts sakarā ar pieteicēja atteikšanos no pieteikuma.

Pārskata periodā tiesa ir izskatījusi un pasludinājusi 3 lēmumus par pieteicēju lūgumiem par Konkurences padomes lēmuma darbības apturēšanu. Visās lietās pieteicēju lūgumi ir noraidīti. 2008.gadā dažādās tiesu instancēs tiesvedībā atradīsies 59 administratīvās lietas par Konkurences padomes pieņemtajiem lēmumiem.

No 2007.gadā tiesvedībā esošajām 58 lietām tiesvedības process ir izbeigts tikai 9 administratīvajās lietās. Būtiska daļa no administratīvo tiesu pieņemtajiem spriedumiem konkurences lietās tiek pārsūdzēti apelācijas un kasācijas kārtībā. Līdz ar to tiesvedība var ilgt 4 – 5 gadus. Pārskata gadā, piemēram, tiesvedības process tika izbeigts lietā, kurā AT Senāta Administratīvo lietu departaments atstāja spēkā apelācijas instances tiesas spriedumu par pieteicēja pieteikuma noraidīšanu par Konkurences padomes 1999.gada 1.decembrī pieņemtu lēmumu par dominējošā stāvokļa ļaunprātīgās izmantošanas aizlieguma pārkāpuma konstatēšanu pieteicēja darbībās. Ņemot vērā minēto un ievērojot Ministru kabineta apstiprinātajā „Administratīvā procesa efektivizēšanas koncepcijā” (MK 04.12.2007. Nr.68, 39§) norādīto, kas paredz tiesu instanču skaita samazināšanu atsevišķu kategoriju lietās, lai atslogotu tiesas un veicinātu ātrāku un efektīvāku administratīvo procesu tiesā, ir sagatavoti grozījumi Konkurences likumā, kas paredz Konkurences padomes pieņemto lēmumu pārsūdzēšanu Administratīvajā apgabaltiesā kā pirmās instances tiesā.

Uzliktie un samaksātie sodi

Pārskata periodā Konkurences padome ir pieņēmusi 13 lēmumus par naudas soda uzlikšanu par kopējo summu 224 013.33 Ls apmērā. Naudas sodi uzlikti pavisam 20 tirgus dalībniekiem.

Uzlikto naudas sodu sadalījums pa pārkāpumu veidiem:

par KL 11.panta pārkāpumu - 3 (lietas);

par KL 13.panta pārkāpumiem – 2;

par KL 15.panta pārkāpumiem – 2;

par Reklāmas likuma un LAPK 166.¹³panta pārkāpumiem – 5;

par LAPK 175.⁶panta pārkāpumiem - 1.

Tirgus dalībniekiem uzlikto naudas sodu apmērs pārskata periodā par konstatētajiem Konkurences likuma un Reklāmas likuma, kā arī Latvijas administratīvā pārkāpuma kodeksa (LAPK) pārkāpumiem bija diapazonā no 500.00 Ls - par izplatīto maldinošo reklāmu, līdz 55 840.59 Ls - par Konkurences likuma 13.pantā noteiktā dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas aizlieguma pārkāpumu.

No pārskata gadā pieņemtajiem Konkurences padomes lēmumiem par Konkurences un Reklāmas likuma, kā arī LAPK pārkāpumiem nav pārsūdzēti 5 lēmumi par naudas soda uzlikšanu un valsts budžetā ir ieskaitīti naudas sodi 66 261.46 Ls apmērā.

Samaksāto naudas sodu sadalījums par pārkāpumu veidiem:

par KL 11.panta pārkāpumu - 29 511.46 Ls;

par KL 15.panta pārkāpumiem –30 500.00 Ls;

par Reklāmas likuma un LAPK 166.¹³panta pārkāpumiem – 1250.00 Ls;

par LAPK 175.⁶panta pārkāpumiem - 5 000.00 Ls

Ir pārsūdzēti astoņi 2007.gadā pieņemtie lēmumi, ar kuriem tirgus dalībniekiem ir uzlikts naudas sods 105 259.59 Ls apmērā.

3.3. Aktuālo tirgu uzraudzība

Tirgus uzraudzībai tika izraudzīti sektori, kas vistiešākajā veidā ietekmē patērētāju pirktspēju un kur turpinās tirgus liberalizācija. 2007.gadā Konkurences padome ir veikusi tirgus izpēti astoņos tirgus sektoros – viesnīcu pakalpojumu tirgū, preses tirgū, degvielas tirgū, dzelzceļa kravu pārvadājumu tirgū, sašķidrinātās gāzes tirgū, skaidu plākšņu tirgū, vieglo taksometru pakalpojumu un stāvvietu pie stratēģiski svarīgiem objektiem tirgū, invalīdu ratiņu ražošanas un izplatīšanas tirgū.

Cementa tirgus uzraudzība

2005.gada oktobrī Konkurences padome uzsāka cementa tirgus pētīšanu negaidītā cementa deficīta rašanās dēļ. Konkurences padome ir secinājusi, ka cementa tirgū ir konkurences trūkums un cementa deficīts, kas ietekmē konkurences apstākļus tirgū.

Galvenā tendence tirgū, kas negatīvi ietekmē konkurences apstākļus, ir cementa deficīts, kas tiek skaidrots ar būvniecības apjoma palielināšanos, kā arī cementa tirgū ir konkurences trūkums, kas pastāv, pirmkārt, dēļ nelielā cementa tirgus dalībnieku skaita un, otrkārt, dēļ esošo cementu ražotāju nepietiekamās jaudas.

Pēdējos gados ir novērojama strauja būvniecības apjomu izaugsme, kas kopā ar konkurences trūkumu veicina pieprasījuma-piedāvājuma nesabalansētību un visu tirgus dalībnieku, kas realizē cementu, tirgus varu, kas ietekmē gala patērētāju. Galvenokārt tas izpaužas kā regulāri cenu paaugstinājumi un piegāžu kavējumi.

Konkurences trūkumu veicina arī augstās barjeras jaunajiem uzņēmējiem un ražošanas apjomu palielināšana (lielas investīcijas, izejvielu pieejamība, emisijas kvotas), kas tiek noteiktas Eiropas Kopienas mērogā.

Latvijas tirgum ir raksturīga atkarība no tendencēm ārvalstu tirgos. Piemēram, 2005.gadā strauji palielinājās cementa cenas Krievijā, tāpēc Baltkrievijas ražotāji daļēji pārtrauca piegādes Lietuvai un Latvijai, pārorientējot realizāciju uz Krieviju.

Cementa tirgus uzraudzība kļuva aktuāla 2006.gada jūnijā, kad cementam tika paaugstinātas cenas. Konkurences padome konstatēja, ka daži mazumtirgotāji neadekvāti paaugstināja cenas pēc SIA „Cemex” cenu paaugstināšanas. Konkurences padome secināja, ka cementa deficīta apstākļi un mazumtirgotāju garantētais cementa noiets mazina konkurenci arī būvmateriālu mazumtirdzniecības sektorā.

Pēc veiktajām pārbaudēm netika konstatēti pārkāpumi SIA „Cemex” darbībās. Cementa cenu paaugstināšanā nepastāvēja pircēju diskriminācija. 2006.gadā izmaksas pārsniedza plānoto līmeni, kas arī bija iemesls cenu paaugstināšanai. Cementa ražošanas cenas ietekmē energoresursu cenas, darba algas, kam ir tendence palielināties, tādēļ nākotnē prognozējama cementa cenas paaugstināšanās.

Konkurences padome ar savā rīcībā esošiem instrumentiem nevar nodrošināt pietiekamus konkurences apstākļus cementa tirgū. Konkrētajā situācijā normālā konkurence tirgū būtu panākama ar līdzekļiem, kas mazina barjeras ienākšanai tirgū, sekmē ražošanas apjomu palielināšanu.

Konkurences situācija un tendences auto degvielas mazumtirdzniecības tirgū

Konkurences padome veica pētījumu auto degvielas mazumtirdzniecības tirgū, lai noskaidrotu, kā gadu laikā mainījies konkurences situācija un kādas ir tendences tajā.

Tirgus uzraudzības ietvaros konstatēts, ka kopš 2006.gada būtiski pieaudzis degvielas tirgus dalībnieku apvienošanās gadījumu skaits, kad lielākie tirgus dalībnieki savā īpašumā pārņēma vai nomā mazāku tirgus dalībnieku degvielas uzpildes stacijas. Šo procesu rezultātā trīs lielākie degvielas mazumtirgotāji ir būtiski palielinājuši savas tirgus daļas, pieaugusi arī ceturta lielākā mazumtirgotāja AS “Virši-A” tirgus daļa, tomēr kopējais tirgus dalībnieku skaits ir samazinājies. SIA “Latvija Statoil”, SIA “Neste Latvija” un SIA “Lukoil Baltija R” kopā realizē aptuveni pusi no degvielas mazumtirdzniecības tirgū realizētās degvielas Latvijā.

Tomēr faktiskā konkurences situācija degvielas mazumtirdzniecības tirgū Latvijā galvenokārt ir atkarīga no situācijas atsevišķos konkrētajos ģeogrāfiskajos

(reģionālajos) tirgos. Vairākos Latvijas reģionālajos tirgos SIA “Latvija Statoil” ir neapšaubāms līderis, kuram seko SIA “Neste Latvija” un SIA “Lukoil Baltija R”. Respektīvi, kopumā ir notikusi strauja trīs galveno tirgus dalībnieku tirgus daļu palielināšanās, kā arī to ienākšana jaunos tirgos.

Mazo un vidējo degvielas mazumtirgotāju iespējas patstāvīgi ievest degvielu Latvijā ir stipri ierobežotas. Degvielas ievēdēju skaitam ir tendence samazināties. Galvenie šķēršļi ir finansiālo līdzekļu trūkums terminālu nomai, iegūšanai īpašumā vai izbūvei, kā arī ievērojami darbības apjomi, kas nepieciešami, lai gūtu ekonomiju no liela apjoma degvielas iepirkuma ārvalstīs un to glabāšanas terminālos. Mazo degvielas tirgotāju kooperēšanās iespējas degvielas ievēšanai Latvijā ir apgrūtinātas ar normatīvo aktu prasībām un ar degvielas tirgotāju savstarpējo konkurenci.

Situācijā, kad lielie degvielas tirgus dalībnieki piesaista klientus ar īpašiem piedāvājumiem un atlaidēm, arī mazie degvielas tirgotāji vairāk sadarbojas savstarpēji, slēdzot sadarbības līgumus par degvielas karšu un talonu savstarpēju apkalpošanu, kas veicina klientu piesaisti un palielina mazo tirgus dalībnieku „izdzīvošanas” un attīstības iespējas lielo konkurentu spiediena apstākļos. Šī tendence degvielas tirgū ir vērtējama pozitīvi un ir vēlama, ja netiek pārkāptas Konkurences likuma normas, īpaši jautājumā par cenu noteikšanu, to saskaņošanu un informācijas apmaiņu par cenām.

Konkurences padome regulāri uzrauga degvielas tirgu un seko līdzi tajā notiekošajiem procesiem. Konkurences padome nav konstatējusi tirgū būtiski atšķirīgas tendences kādas tās ir degvielas tirgū citās ES valstīs.

Konkurences situācija fiksētās un mobilās balss telefonijas tirgū

Ziņojuma mērķis ir sniegt priekšstatu, izmantojot līdzšinējo Konkurences padomes uzkrāto pieredzi, par fiksētās un mobilās balss telefonijas pakalpojumu tirgū notiekošiem procesiem.

Fiksētās un mobilās balss telefonijas pakalpojumu tirgos konkurences situācija ir dažāda, bet pēdējo gadu garumā ir vērojama pozitīva tendence - konkurences attīstība, kas orientēta uz patērētāju labuma gūšanu.

Vērtējot savstarpējo aizvietojamību fiksētajā elektronisko sakaru tīklā un mobilajā elektronisko sakaru tīklā pēc cenas, funkcionalitātes un citiem faktoriem, Konkurences padome ir nonākusi pie secinājuma, ka pakalpojumi nav savstarpēji aizvietojami. Konkurences padome prognozē, ka, pazeminoties mobilo balss telefonijas pakalpojumu tarifiem, mobilo un fiksēto sakaru pakalpojumi pēc cenas varētu kļūt aizstājamāki lielākai daļai klientu.

Fiksētajā elektronisko sakaru tīklā balss telefonijas pakalpojumus Latvijā sniedz 40 komersanti. Tirgus dalībnieka SIA „Lattelecom” tirgus daļa norāda uz dominējošo stāvokli balss telefonijas publiskā fiksētā elektronisko sakaru tīklā pakalpojumu tirgū. Lai šo situāciju mainītu, būtu nepieciešams cits līdzvērtīgs operators, bet pastāv daudz barjeras, kuras jāpārvar, lai jauni tirgus dalībnieki veiksmīgi spētu konkurēt attiecīgajā tirgū.

Konkurence balss telefonijas fiksētajā elektronisko sakaru tīkla pakalpojumu tirgū ir vērtējama kā zema, kā arī būtiska nozīme līdzsvara nodrošināšanai starp tirgus dalībniekiem ir regulēšanai. Galvenie tirgus riski saistāmi ar iespējamo dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanu.

Balss telefonijas mobilajā elektronisko sakaru tīklā pēdējo gadu laikā ir vērojama strauja mobilo sakaru tirgus attīstība, kā arī ir pieaugusi galalietotājiem piedāvāto pakalpojumu izvēle, tā rezultātā nepārtraukti kritušies sarunu tarifi. Tirgū pašlaik pastāv vairāki lielie mobilā tīkla operatori - SIA „Tele2” un SIA „Latvijas Mobilais Telefons”, kam ir ievērojamas tirgus daļas, bet katrs atsevišķi konkrētajā tirgū neatrodas dominējošā stāvoklī.

Kopumā, vērtējot balss telefonijas mobilajā elektronisko sakaru tīkla sektoru var secināt, ka konkurence tirgū ir efektīva, kuras rezultātā patērētājiem tiek piedāvāti jauni pakalpojumi, kā arī samazināti tarifi.

3.4. Konkurences likuma pārkāpumu izmeklēšana

Aizliegtas vienošanās

Lielākā daļa vērtēto iespējamās aizliegtas vienošanās iespējamo pārkāpumu veido horizontālo karteļu vienošanos izpēti. Veicot horizontālo karteļu vienošanos lietu izpēti, daudz būtiskāks ir informācijas apjoms, kuru iegūšanu un izvērtēšanu nepieciešams veikt. Šajās lietās, pastāvot pamatoti apstākļiem, tiek veiktas arī Konkurences likuma 9.panta piektās daļas 4. un 5.punktā noteiktās izmeklēšanas darbības.

2007.gada 3.oktobrī Konkurences padome konstatēja aizliegtas vienošanās pārkāpumu divu uzņēmumu darbībās, saskaņojot rīcību SIA „Preco” organizētajā konkursā metālapstrādes iekārtu iegādei. Savus piedāvājumus iesniedza četri komersanti – SIA „A.I.K. Komunikācijas”, SIA „Machinery Latvia”, SIA „Komponents L” un SIA „IRT”. Attiecībā uz divām komercsabiedrībām, kas piedalījās izsludinātajā konkursā, tika iegūti pierādījumi par informācijas apmaiņu par to darbību saskaņošanu pirms konkursa un konkursa gaitā. Par konstatēto pārkāpumu Konkurences padome uzlika naudas sodu SIA „Machinery Latvia” – 28 049.28 Ls, SIA „Komponents L” – 775.79 Ls. Uzliktais naudas sods atbilst 1.5% no katras komercsabiedrības pēdējā finanšu gada neto apgrozījuma.

Konkurences padome 14.februārī pieņēma lēmumu konstatēt aizliegtu vienošanos Latvijas arhitektu savienības (LAS) darbībās un par konstatēto pārkāpumu uzlikt tiesisko pienākumu. Lieta tika ierosināta pamatojoties uz informāciju, kura tika iegūta arhitektūras pakalpojumu tirgus uzraudzības ietvaros. Konkurences padome izvērtētā informācija liecināja par Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 81.panta pirmās daļas iespējamo pārkāpumu. Konkurences padome konstatēja, ka LAS pieņemtie lēmumi - nolikums un arhitektu ētikas kodekss 2.4 punkts ir vienošanās, kas ir aizliegti. LAS pieņemtie lēmumi – Nolikums par projektētāju darba un pakalpojumu apmaksu celtniecībā un Arhitekta ētikas kodeksa 2.4.punkts – aizliedz konkurenci ar cenu un nosaka gan minimālās atlīdzības skalas un minimālās atlīdzību takses, gan atsevišķos gadījumos konkrēti piemērojamās atlīdzības skalas un atlīdzības takses.

Dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana

Jebkurā brīvajā tirgū, arī Latvijas, ir dalībnieki, kuriem ir dominējošais stāvoklis, t.i., tirgus dalībniekam pieder vismaz 40% tirgus daļa. Atrāšanās dominējošā stāvoklī nav pārkāpums, taču Konkurences likums aizliedz uzņēmumiem šo dominējošo stāvokli izmantot ļaunprātīgi, kavējot iespējamo konkurentu ienākšanu konkrētajā tirgus segmentā. Šo pārkāpumu novēršana ir īpaši svarīga mazajiem un vidējiem uzņēmējiem, kuriem ierobežotu resursu dēļ nav iespējams uzvarēt negodīgā konkurences cīņā. Ļaunprātīgas kāda tirgus dalībnieka dominējošā stāvokļa izmantošanas novēršana ir arī būtiska no patērētāju interešu aizsardzības viedokļa, jo netiek pieļauts cenu diktāts.

2007.gada 13.jūnijā Konkurences padome pieņēma lēmumu par naudas soda un tiesiskā pienākuma piemērošanu VAS „Latvijas Valsts radio un televīzijas centrs”, kas atrodies dominējošā stāvoklī radio un televīzijas programmu raidīšanas ar zemes raidītāju palīdzību pakalpojuma un radio un televīzijas programmu signālu pārraides līdz virszemes raidītājiem pakalpojuma sniegšanas tirgos Latvijas teritorijā, ļaunprātīgi izmantojusi savu dominējošo stāvokli. Pārkāpums izpaudās kā diskriminējošo atlaižu lielumu noteikšana darījumos ar raidorganizācijām, neskaidru atlaižu piešķiršanas kritēriju izmantošana atlaižu noteikšanas politikā, kas rada iespēju piemērot diskriminējošos nosacījumus darījumos ar raidorganizācijām, paaugstinoša koeficienta piemērošana pārraides ar raidītāju tarifiem, tādējādi sasaistot divus pakalpojumus un piemērojot nevienādus noteikumus ekvivalentos darījumos ar citu tirgus dalībnieku.

2007.gada 19.decembrī Konkurences padome pieņēma lēmumu par 42 218.30 Ls lielu naudas soda un tiesiskā pienākuma piemērošanu SIA „Latvijas propāna gāze” (LPG), kas atrodies dominējošā stāvoklī sašķidrinātās naftas gāzes tirgū, ļaunprātīgi izmantojusi savu dominējošo stāvokli. LPG Ventspils namu apsaimniekotājiem izvirzīja nepamatotas prasības, kā arī mērķtiecīgi radīja šķēršļus citu tirgus dalībnieku darbībai šajā tirgū. LPG bija ieplānojusi pārtraukt patērētāju apgādi ar sašķidrināto naftas gāzi pa cauruļvadiem no gāzes tvertnēm, nodrošinot sašķidrinātās naftas gāzes piegādi patērētājiem balonos, noslēgt līgumu ar LPG par dzīvojamo māju gāzes apgādes iekšējās sistēmas tehnisko apkopi, maksājot 1.12 Ls no katra dzīvokļa

mēnesī, un izvirzot prasības dzīvojamo māju apsaimniekotājiem, ja mājas gāzes apgādes iekšējās sistēmas tehnisko apkopi (hermētiskuma pārbaudi) veiktu cita licencēta firma. Konkurences padomes esošo situāciju vērtēja kā smagu dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas aizlieguma pārkāpumu, pieņemot lēmumu par naudas soda un tiesiskā pienākuma uzlikšanu – nodrošināt patērētājam iespēju saņemt atsevišķi sev nepieciešamo pakalpojumu pēc vajadzības

Uzņēmumu apvienošanās

Pie strauji palielinājušos iesniegto ziņojumu skaita, salīdzinot ar 2006.gadu, galvenā prioritāte bija nodrošināt tirgus dalībnieku ziņojumu kvalitatīvu izskatīšanu, papildu informācijas iegūšanu un atbilstoša lēmuma pieņemšanu Konkurences likumā noteiktos procesuālajos termiņos noteiktās tiesībās. Pārskata periodā Konkurences padome 74 gadījumos pieņēma lēmumu par apvienošanās atļaušanu.

2007.gada 25.maijā Konkurences padome pieņēma lēmumu atļaut SIA „Latvijas Mobilais Telefons” un virtuāla mobila tīkla operatora SIA „ZetCOM” apvienošanās, nosakot saistošus noteikumus. Lai novērstu iespējamās sekas konkurencei, kas varētu rasties apvienošanās rezultātā, SIA „Latvijas Mobilais Telefons” un SIA „ZetCOM” bija jānodrošina informācijas par apvienošanās darījumu publicēšanu. Otrs nosacījums – ir jānodrošina SIA „ZetCOM” kā atsevišķas juridiskas personas pastāvēšanu, kā arī zīmola „Amigo” pastāvēšanu vismaz līdz 01.01.2009. Lai SIA „ZetCOM” klienti līdz 01.01.2009. varētu pāriet arī pie cita mobila operatora, objektīvi apsverot pakalpojumu piedāvājumus, SIA „Latvijas Mobilais Telefons” un SIA „ZetCOM” ir aizliegts piemērot viņiem labvēlīgākus nosacījumus, ja tie izsaka vēlēšanos kļūt par SIA „Latvijas Mobilais Telefons” klientiem. Tāpat apvienošanās dalībniekiem ir aizliegts veikt marketinga pasākumus, kas īpaši vērsti uz SIA „ZetCOM” klientu piesaistīšanu SIA „Latvijas Mobilais Telefons” pakalpojumiem.

2007.gada 27.novembrī Konkurences padome pieņēma lēmumu atļaut a/s „Danisco Sugar” un a/s „Jelgavas Cukurfabrika” apvienošanās, kas paredzēta a/s „Danisco Sugar” iegūstot a/s „Jelgavas Cukurfabrika” aktīvu, tai skaitā preču zīmi „Jelgavas cukurs”, nosakot saistošus noteikumus. Lai apvienošanās process varētu notikt, a/s „Danisco Sugar” mēnesi pirms cukura izplatīšanas mazumtirdzniecībā Latvijas tirgū

uzsākšanas ir jāorganizē reklāmas kampaņas laikrakstos un lielveikalos ar mērķi informēt patērētājus par to, ka turpmāk Jelgavas cukuru ražos a/s „Danisco Sugar”. Kā otrs saistošais noteikums tika noteikts kombinētās preču zīmes izplatīšana safasētos iepakojumos, uz kuras jānorāda informācija par produkta izcelsmi, lai produkta patērētājam būtu pieejama visa informācija par produkta izcelsmi un ražotāju. Lai netiktu negatīvi ietekmēta konkurence attiecīgajā tirgū, a/s „Danisco Sugar” jaunā zīmola cukura izplatīšanu Latvijā nedrīkstēs uzsākt ātrāk par 2008.gada 1.oktobri, kā arī līdz 2009.gada 1.oktobrim nedrīkstēs piegādāt jaunās apvienotās preču zīmes - „Dansukker” un „Jelgavas cukurs” - cukuru mazumtirdzniecības veikalu tīklam, ja ar konkrēto mazumtirdzniecības veikalu tīklu a/s „Danisco Sugar” konkrētajā laika periodā tiks noslēgti līgumi par pašzīmola („private label”) cukura piegādēm.

Negodīga konkurence

Pārskata periodā vairākās lietās Konkurences padome ir devusi skaidrojumu Konkurences likuma 23.panta ceturtās daļas 2.punktā noteiktajam izdarītā pārkāpuma mazsvarīgumam, norādot, ka no sabiedrības interešu viedokļa mazsvarīgi ir tādi ar Konkurences likuma normu pārkāpumu saistītie nodarījumi, kas aizskar divu tirgus dalībnieku tiesiskās intereses, neskarot sabiedrības intereses kopumā. Tas īpaši attiecas uz Konkurences likuma 18.pantā noteikto negodīgas konkurences aizliegumu, jo šajā tiesību normā noteiktie pārkāpumi jau pēc savas būtības ir mazāk bīstami sabiedrībai, tādi, kas nerada būtisku kaitējumu konkurencei, ja vien nepastāv īpaši apstākļi. Šādu apstākļu trūkums ir pamats neizmantot valsts pārvaldes resursus vienīgi konkurentu strīdu risināšanai, ja likumdevējs līdztekus ir nodrošinājis aizskartās personas tiesību aizsardzību civiltiesiskā kārtībā tiesā. Tāpēc pārskata periodā izvērtējot izpētes lietas ierosināšanu par Konkurences likuma 18.panta iespējamo pārkāpumu, Konkurences padome īpaši ņēmusi vērā šādu apstākļu esamības iespēju, t.i., cik lielā mērā viena tirgus dalībnieka tiesiskajām interesēm nodarītais kaitējums varētu būt ietekmējis konkurenci tirgū kopumā un attiecīgi skāris sabiedrības intereses.

3.5. Reklāmas likuma pārkāpumu izmeklēšana

Saeima 2007.gada beigās pieņēmusi grozījumus Reklāmas likumā u.c. likumos, ieviešot izmaiņas reklāmu regulējošo normatīvo aktu uzraudzības jomā.

Jaunais regulējums ievieš izmaiņas gan attiecībā uz reklāmas devēju darbībām, kas turpmāk tiks uzskatītas par nepieļaujamām, gan attiecībā uz uzraudzības iestāžu kompetenci.

Grozījumi Reklāmas likumā nosaka likuma ievērošanu uzraugošajai iestādei tiesības ierosināt, lai par reklāmu atbildīgā persona rakstveidā apņemas noteiktā termiņā nodrošināt reklāmas atbilstību normatīvo aktu prasībām. Labprātīgas izpildes gadījumā likumā noteiktās sankcijas netiek piemērotas.

Reklāmas likumā arī paredzēta iespēja noteiktos gadījumos uzraugošajai iestādei pieņemt lēmumu par pagaidu noregulējumu, piemēram, aizliegt izplatīt apstrīdēto reklāmu līdz galīgā lēmuma pieņemšanai.

Tādējādi Konkurences padomei, īstenojot Reklāmas likuma uzraudzību, turpmāk būs piekritīgas tikai tās lietas, kur izplatītā reklāma tieši aizskar tirgus dalībnieku, piemēram, neatļauta salīdzinoša reklāma, maldinoša reklāma, ja reklāma tās maldinošā rakstura dēļ maldina vai var maldināt tieši tirgus dalībnieku, arī reklāma, kurā bez īpašnieka piekrišanas izmantots tā intelektuālais īpašums, vai veikts atdarinājums.

Iepriekš minētās izmaiņas nacionālajā reklāmas regulācijā ir saistītas ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2005.gada 11.maija direktīvā 2005/29/EK, kas attiecas uz uzņēmēju negodīgu komercpraksi iekšējā tirgū attiecībā pret patērētājiem un ar ko groza Padomes direktīvu 84/450/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvas 97/7/EK, 98/27/EK un 2002/65/EK un Eiropas Parlamenta un Padomes regulu (EK) Nr.2006/2004 (“Negodīgas komercprakses direktīva”) ietvertā tiesiskā regulējuma pārņemšanu.

Ar 2008.gada 1.janvāri stājies spēkā Negodīgas komercprakses aizlieguma likums. Tā mērķis ir nodrošināt patērētāju tiesību un ekonomisko interešu aizsardzību, aizliedzot komersantiem izmantot negodīgu komercpraksi attiecībā pret patērētājiem. Minētais likums attiecas uz visa veida darbībām, kas saistītas ar produktu reklamēšanu, pārdošanu vai piegādi patērētājiem, un tas skaidri nosaka divas galvenās negodīgas komercprakses kategorijas – maldinošu un agresīvu praksi.

Lieta par KIA automašīnu izplatītāja maldinošo reklāmu

Konkurences padome izskatīja divu KIA automašīnu izplatītāju, t.i., SIA „Gros Auto Grupa” un SIA „Domenikss” strīdu par SIA „Domenikss” sniegto reklāmu ar šādiem paziņojumiem *„Jaunais KIA cee’d. Tikai pie Domenikss sadarbībā ar GE Money 115 latu mēnesī. Operatīvais līzings uz 8 gadiem. Pirmo reizi Latvijā septiņu gadu garantija. Tikai pie Domenikss Krasta ielā.”*

Iesniedzējs uzskatīja, ka no šādas reklāmas saprotams, ka vienīgi pie SIA „Domenikss” iespējams iegādāties jauno automašīnu KIA cee’d, bet šāds paziņojums nav patiess, jo arī iesniedzējs ir oficiālais šīs automašīnas markas izplatītājs Latvijā.

Konkurences padome secināja, ka patērētāji, saņemot SIA „Domenikss” reklāmas vēstījumu, var uztvert, ka tikai pie Domenikss iespējams iegādāties jauno automašīnu KIA cee’d un ka vienīgi pie Domenikss tā iegāde būs īpaši izdevīga par 115 Ls mēnesī, un vienīgi Domenikss pirmo reizi Latvijā piedāvā automašīnu ar 7 gadu garantiju. No reklāmas teksta, noformējuma un pasniegšanas veida nav uztverams, ka nobeiguma paziņojums „Tikai pie Domenikss” varētu attiekties tikai uz kādu no iepriekšējiem paziņojumiem, piemēram, ka tikai pie Domenikss automašīnu iespējams iegādāties operatīvajā līzīngā uz 8 gadiem. Konkurences padome konstatēja, ka SIA „Domenikss” reklāma ir maldinoša, jo SIA „Domenikss” reklāmas izplatīšanas laikā nebija vienīgais tirgus dalībnieks, pie kā varēja iegādāties KIA automašīnas, arī iesniedzējs ir KIA automašīnu oficiālais dīleris.

Konkurences padome nolēma uzsākt lietvedību LAPK 166.¹³ panta otrajā daļā paredzētā administratīvā pārkāpuma lietā, kuras ietvaros uzlika SIA „Domenikss” naudas sodu 750 Ls apmērā.

Konkurences padome atzina, ka reklāma tās satura maldinošā noformējuma un pasniegšanas veida dēļ var ietekmēt patērētāju ekonomisko rīcību, izvēloties iegādāties reklamēto preci pie konkurenta. Konkurences padome, pieņemot lēmumu, ņēma vērā savu līdzšinējo praksi, ka, vērtējot reklāmu, ir jāņem vērā ne tikai reklāmā ietvertā informācija, bet arī tās pasniegšanas veids.

Lieta par acu mikroķirurģijas pakalpojumu sniegšanas reklāmu

Konkurences padome izvērtēja SIA „AJKC” iebildumus par konkurenta SIA „Acu mikroķirurģijas centrs” reklāmu, kurā ietverti paziņojumi „*Pirmo reizi Latvijā! 2006.gada septembris! (..) Pasaules ātrākais eksimerlāzers, kuram ir visi FDA sertifikāti (tuvredzībā, tālredzībā, astigmātismā) –Allegretto Wave Eye Q –tā darbības ātrums ir dioptrijs/2sekundēs*”; „*Allegretto Wave Eye Q –pats ātrākais, kuram ir visi FDA sertifikāti, pats drošākais, pats uzticīgākais un pats populārākais no mūsdienu lāzeriem*”; „*Mēs izmantojam pašu drošāko eksimerlāzera sistēmu pasaulē Allegretto Wave Eye –Q! Allegretto –tas ir pats ātrākais lāzers pasaulē*”.

Iesniedzējs uzskatīja, ka minētie paziņojumi neatbilst patiesībai. Lietas izpētes gaitā SIA „Acu mikroķirurģijas centrs” paziņojumu atbilstību patiesībai nevarēja pamatot ar attiecīgiem pierādījumiem.

Konkurences padome konstatēja, ka reklāmā ietvertajos konkrētajos paziņojumos ietvertu informāciju patērētāji var uztvert kā reāli pastāvošu faktu, bet tās atbilstība faktiskajiem apstākļiem nav pamatota ar attiecīgiem pierādījumiem, tādēļ šādas informācijas saņēmēji var tikt maldināti par patiesajiem apstākļiem un, ievērojot reklāmas paziņojumu saturu, var tikt ietekmēta patērētāju ekonomiskā rīcība.

Konkurences padome nolēma uzsākt lietvedību LAPK 166.¹³ panta otrajā daļā paredzētā administratīvā pārkāpuma lietā, kuras ietvaros uzlika SIA „Acu mikroķirurģijas centrs” naudas sodu 500 Ls apmērā.

Pārskata periodā vairākās lietās Konkurences padome ir devusi savu vērtējumu tirgus dalībnieku sniegtās informācijas atbilstībai reklāmas jēdzienam.

Konkurences padome, piemēram, norādījusi, ka cenu katalogs, kurā nav nekādu reklāmas elementu, pats par sevi nav uzskatāms par reklāmu, un līdz ar to iespējamais pārkāpums par tā atdarinājumu nav vērtējams saskaņā ar Reklāmas likuma normām. Savukārt sakarā ar cita tirgus dalībnieka iebildumiem par konkurenta radio izplatīto reklāmu Konkurences padome norādīja, ka darba sludinājums nav uzskatāms par reklāmu Reklāmas likuma 1.panta izpratnē.

2007.gadā Konkurences padome ir devusi plašāku salīdzinošas reklāmas skaidrojumu, norādot, ka reklāma nav uzskatāma par salīdzinošu, jo, nepastāvot tiešai vai netiešai reklamētāja konkurenta vai tā piedāvāto preču vai pakalpojumu identifikācijas iespējai, reklāmā trūkst būtiska elementa, lai konstatētu, ka reklāma ir salīdzinoša Reklāmas likuma 9.panta pirmās daļas izpratnē.

Konkurences padome ir sniegusi vērtējumu vienādas preču zīmes un firmas nosaukumu izmantošanas kolīzijas gadījumā, norādot, ka gadījumā, kad tirgus dalībnieks preču zīmi sācis izmantot, t.sk. reklāmā, pirms konkurents ir nodibinājis un reģistrējis komercsabiedrību ar šādu nosaukumu, to nevar uzskatīt par konkurenta firmas nosaukuma izmantošanu reklāmā Reklāmas likuma 4.panta otrās daļas 6.punkta izpratnē.

Eiropas Komisijas esošo apvienošanās lietu skaits

2007.gadā Konkurences padome saņēma 449 lietas, kuras iesniegtas EK izvērtēšanā, saistībā ar Padomes regulu (EK) Nr.139/2004 (2004.gads 20.janvāris) par kontroli pār uzņēmuma koncentrāciju (EK apvienošanās regula). Papildus šīm lietām ir saņemtas 29 sūdzības saistībā ar EK Regulu Nr.773/2004 (2004.gads 7.aprīlis) par lietas izskatīšanu saskaņā ar Eiropas Kopienas Līguma 81.un 82.pantu (dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana un iespējamās aizliegtās vienošanās). Tika izvērtētas 155 lietas, kur uzņēmumiem Latvijā ir uzrādīts apgrozījums, lai konstatētu vai paziņotā apvienošanās neietekmēs kādu no nacionālajiem nozaru tirgiem.

Kopumā kā nozaru līderus tirgus koncentrāciju tendencēs Eiropā var minēt telekomunikāciju un degvielas, kā arī būvniecības sektorus. Šajos tirgos 2007.gadā ir bijuši visvairāk paziņojumi par uzņēmumu saplūšanu, apvienošanās vai

kopuzņēmuma (joint venture) izveidošanu. Kā nākamos var minēt finanšu, autorūpniecības, sadzīves un pārtikas preču mazumtirdzniecības, farmācijas, ķīmijas, kā arī tūrisma sektorus. Salīdzot ar 2006.gadu, var secināt, ka nozaru apvienošanās tendences paliek nemainīgas.

2004.gads	277
2005.gads	357
2006.gads	398
2007.gads	420

3.6. Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums (latos)

Nr.p.k.	Finanšu līdzekļi	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			Apstiprināts likumā	Faktiskā izpilde*
	Finanšu resursi izdevumu			
1	segšanai(kopā)	1 023 988	1 088 996	982 642
1.1.	dotācijas	938 130	981 526	981 526
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	3 579		
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	82 279	107 470	1 116
2	Izdevumi (kopā)	1 023 909	1 089 075	975 188
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	1 001 869	1 075 535	965 188
2.1.2.	pārējie uzturēšanas izdevumi	1 001 869	1 075 535	965 188
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	22 040	13 540	10 000

* noteikts saskaņā ar naudas plūsmas principu

Padomes finanšu pārskats sagatavots atbilstoši Ministru kabineta 15.11.2005. noteikumiem Nr.867 „Kārtība, kādā budžeta iestādes kārtu grāmatvedības uzskaiti”, Ministru kabineta 13.11.2007. noteikumiem Nr.749 „Noteikumi par valsts budžeta iestāžu un pašvaldību gada pārskatu sagatavošanas kārtību” un Ekonomikas ministrijas konsolidētā finanšu pārskata sagatavošanas kārtību Nr.1-8-4. 2007.gada pārskats iesniegts Ekonomikas ministrijai iekļaušanai tās konsolidētajā gada pārskatā.

3.7. Ārvalstu ieguldījumu programmu ietvaros īstenoto projektu sasniegtie rezultāti un līdzekļu izlietojums.

2007.gada novembrī pēc saskaņošanas ar Vācijas partnerinstitūciju un Vācijas puses projekta vadītāju tika apstiprināts ES finansētā Pārejas programmas *Twining Light* projekta „Konkurences padomes administratīvās spējas nostiprināšana konkurences likumdošanas ieviešanas un konkurences politikas atbalsta pasākumu (*competition advocacy*) īstenošanai” gala ziņojums, tai skaitā projekta finanšu pārskats. Projekta gaitā tika izlietots ES finansējums 118 661.07 EUR apmērā un nacionālais līdzfinansējums 16 700 EUR apmērā.

Līdz ar projekta gala ziņojuma apstiprināšanu 2007.gadā tika izpildītas projekta partneru saistības attiecībā uz sasniedzamajiem projekta mērķiem:

1) izstrādāts un apstiprināts Konkurences padomes sabiedrisko attiecību un konkurences atbalsta pasākumu (*competition advocacy*) vidēja termiņa attīstības plāns, kas ir projekta gala ziņojuma sastāvdaļa;

2) izstrādāts un apstiprināts „vajadzību novērtējuma” pārskats pasākumiem, kas vērsti uz publiskā un privātā sektora vajadzību izpēti un identifikāciju, lai veicinātu zināšanas par efektīvas konkurences principiem un likumdošanu.

2007.gadā, īstenojot projekta ietvaros izstrādātā Konkurences padomes Sabiedrisko attiecību un konkurences atbalsta pasākumu vidēja termiņa (5 gadu) attīstības plāna „Kopsavilkuma plāna” (*Summary Plan*) rekomendācijas, tika veikta Konkurences padomes administratīvās struktūras uzlabošana, lai nostabilizētu iestādes nacionālā koordinatorsa pozīciju konkurences kultūras veidošanā un veicināšanā publiskajā un

privātajā sektorā – 2007.gada augustā tika izveidota Konkurences padomes Ārējo sakaru un sabiedrības informēšanas daļa, kura atrodas tiešā Konkurences padomes priekšsēdētājas pārraudzībā. Šīs struktūrvienības pārziņā atrodas konkurences atbalsta (*competition advocacy*) pasākumu īstenošana un koordinēšana. Projekta gala ziņojuma ietvaros ir izstrādāts un apstiprināts arī „vajadzību novērtējuma” pārskats pasākumiem, kas vērsti uz publiskā un privātā sektora vajadzību izpēti un identifikāciju, lai sabiedrībā un valsts pārvaldes institūcijās veicinātu zināšanas par efektīvas konkurences principiem un likumdošanu.

Sasniegtie projekta rezultāti ļaus projekta gaitā iegūto kompetenci un pieredzi izmantot turpmākai Konkurences padomes kapacitātes ilgtermiņa attīstīšanai, nodrošinot konkurences aizsardzības preventīvās jomas ilgspejīgu attīstību.

3.8. Komunikācija ar sabiedrību

Pasākumi, kas veikti sabiedrības informēšanai un izglītošanai

Sabiedrības informēšana par konkurences aizsardzības un uzraudzības jomas aktualitātēm un Konkurences padomes darbības rezultātiem pārsvārā notiek ar plašsaziņas līdzekļu starpniecību. Regulāri tiek sniegta informācija par Konkurences padomes pieņemtajiem lēmumiem, piemērojot Konkurences likuma un Reklāmas likuma normas, kā arī skaidrotas konkurences tendences dažādos preču un pakalpojumu tirgos. 2007.gadā sniegti 265 paziņojumi plašsaziņas līdzekļiem. Salīdzinājumam - 2006.gadā – 225 paziņojumi.

Pārskata gadā intensificētas arī iestādes konsultatīvās aktivitātes. Sniegtas 230 konsultācijas konkurences aktu piemērošanas jautājumos juridisko pakalpojumu biroju pārstāvjiem, uzņēmējiem u.c. interesentiem.

Visi Konkurences padomes lēmumi tiek publicēti arī valsts oficiālajā laikrakstā „Latvijas vēstnesis” un iestādes mājas lapā www.kp.gov.lv dažas dienas pēc lēmuma pieņemšanas.

Mājas lapā ir publicēta informācija par Konkurences padomes funkcijām, Konkurences padomes lēmumi un preses paziņojumi, Latvijas un ES konkurences likumdošanas normatīvie akti un to skaidrojums, kā arī informācija par iesniegumu noformēšanas prasībām, lietu izskatīšanas kārtību. Atrodamas arī atbildes uz visbiežāk uzdotajiem jautājumiem par konkurenci. Mājas lapā ir izveidota arī kontaktfirma jautājumu uzdošanai elektroniskā formā.

2007.gada jūnijā Konkurences padomes telpās tika rīkota prese konference par Konkurences padomes pieņemto lēmumu par iespējamiem Konkurences likuma pārkāpumiem SIA "Latvija Statoil", SIA "Neste Latvija" un SIA "Lukoil Baltija R" darbībās.

Konkurences padomes darbinieki sniedz e-pasta konsultācijas juridisko pakalpojumu biroju pārstāvjiem, uzņēmējiem u.c. interesentiem par konkurences jautājumiem. Tāpat iespējams saņemt konsultācijas pa tālruni, kā arī pieteikties uz apmeklētāju pieņemšanu pie Konkurences padomes priekšsēdētājas un Biroja direktora.

Lai veicinātu uzņēmēju izpratni par konkurences politikas jautājumiem, pārskata periodā Konkurences padome organizēja seminārus biznesa jomas pārstāvjiem par konkurences tiesībām, to attīstību un piemērošanu, godīgas konkurences pamatprincipiem, kā arī sniedza piemērus un skaidrojumus konkrētām situācijām.

2006.gada 2.maijā, balstoties uz Valsts pārvaldes iekārtas likuma 61.pantu, tika noslēgts Sadarbības līgums ar Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisiju par informācijas apmaiņu, konsultāciju un atzinumu sniegšanu lietās, kas saistītas ar sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju darbību. Sadarbības līguma ietvaros 2007.gadā vairākkārtīgi notikušas abu iestāžu pārstāvju tikšanās, kā arī informācijas apmaiņa par specifiskiem ar sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju darbību saistītiem jautājumiem.

Konkurences padome ir veikusi 2007.gada mediju monitoringa apkopojumu. Pēc apkopotajiem datiem, var secināt, ka publikāciju dalījumā pēc valodas, dominējošā pozīcija ir presei latviešu valodā. Vidēji tikai 25% no visām publikācijām ir krievu valodā un 1% angļu valodā, pārējās 74% ir latviešu valodā. Publikāciju apjomā nav vērojams

dinamisks pieaugums vai samazināšanās, publikāciju apjoms ir svārstīgs. Tas atkarīgs no tā, vai ir konkrēts notikums, kurš medijiem liekas aktuāls. Salīdzinot ar 2006.gadu, var secināt, ka lielas izmaiņas laikrakstu dalījumā pēc valodas nav. Tāpat kā 2006.gadā, par Konkurences padomi un konkurenci saistošiem jautājumiem visvairāk publikāciju bija: „Dienas Bizness” (33%), „Diena” (22%), Business%Baltija (14%) 2007.gada preses publikāciju aktuālākās tēmas bija saistībā ar grozījumiem Konkurences likumā, kā arī lidostas *Rīga* piemērotā atlaižu politika.

Pasākumi sabiedrības viedokļa izzināšanai par apmierinātību ar iestādes darba kvalitāti un to rezultāti

Lai veicinātu aktīva dialoga uzturēšanu un intensīvāku viedokļu apmaiņu ar sabiedrību un klientiem, Konkurences padome ir izstrādājusi un laika posmā no 2007.gada septembra līdz novembrim izsūtījusi sabiedriskās domas aptaujas anketas konkrētām mērķauditorijām, tai skaitā uzņēmējiem un profesionālo nozaru asociācijas dalībniekiem, publiskā sektora institūcijām, nevalstiskajām organizācijām u.c.

Kopumā tika izsūtītas nepilns 1000 Konkurences padomes sagatavotās sabiedriskās domas aptaujas anketas, tai skaitā vairāk kā 800 dažādu nozaru uzņēmējiem, 21 akadēmisko mācību iestādei, kurās tiek pasniegti priekšmeti ekonomiskajā un juridiskajā sfērā, 72 nevalstiskajām organizācijām, kas tika izvēlētas pēc ģeogrāfiskā novietojuma principa – katra Latvijas rajona lielākās NVO. Diemžēl dēļ niecīgās atsaucības, atpakaļ tika saņemts tikai neliels skaits aizpildītas aptaujas anketas, kas ir vērtējams negatīvi. Vairums respondentu savās anketās norādīja, ka viņiem nav priekšstata par to, kas ir un ar ko nodarbojas Konkurences padome. Līdz ar to ir nepieciešams veicināt sabiedrības iesaistīšanos Konkurences padomes darba procesos, jo tā darbojas tieši sabiedrības interesēs.

Attiecībā uz informācijas ieguves avotiem respondenti galvenokārt minēja Konkurences padomes mājas lapu un medijus, tādēļ, lai veicinātu un uzlabotu sabiedrības izpratni par Konkurences padomi un tās darbības principiem, varētu padarīt iestādes mājas lapu interaktīvu - izveidojot iespēju mājas lapas apmeklētājiem paust savu viedokli, pievienojot komentārus par kādu noteiktu rakstu, kā arī sniegt atbildes uz

konkrētiem komentāriem - veicinot elektroniskās diskusijas, kuras ļautu prognozēt sabiedrības reakciju uz kādu no lēmumiem, kuru plānots pieņemt.

Lielākā daļa respondentu norādīja, ka informācija par Konkurences padomi ir tikai daļēji pietiekama un pieejamais informācijas daudzums apmierina tikai daļēji, situāciju varētu uzlabot, palielinot publicēto preses relīžu skaitu, lielāku akcentu liekot uz preses relīzēm, kurās tiek veikta izglītojošā un informējošā funkcija, respektīvi, skaidrojot mērķauditorijai Konkurences padomes darbības principus, kā pareizi rakstīt iesniegumus un kādos gadījumos tas ir jā dara, kā arī komentēt notiekošos ekonomiskos procesus.

Sadarbība ar nevalstisko sektoru

Konkurences politikas izstrādē un konkurences kultūras veidošanā svarīga loma ir ne tikai Konkurences padomei, bet arī komersantiem un komersantu profesionālajām nevalstiskām organizācijām, kā arī pilsoniskai līdzdalībai. Tieši pilsoniskās līdzdalības veicināšana ir viens no organizācijas svarīgākajiem aspektiem.

Viens no pilsoniskās līdzdalības veicināšanas elementiem ir konkurences atbalsta pasākumu īstenošana jeb sabiedrības izpratnes veicināšana konkurences tiesību jautājumos, kas izpaužas Konkurences padomes pārstāvju organizētajos semināros, argumentēti skaidrojot konkurences nepieciešamību un ieguvumus, kas rodas no godīgas un efektīvas konkurences. Sabiedrības informēšanas pasākumu ietvaros Konkurences padomes pārstāvji piedalījās seminārā Eiropa.lv, kas bija paredzēts tūrisma aģentūru pārstāvjiem, kur galvenokārt akcentēja jautājumu par aizliegtas vienošanās principu, tās nozīmīgumu konkurences situācijas uzturēšanai Latvijā. Bez tam tika rīkots seminārs uzņēmumam SIA "Saint-Gobain Celtniecības produkti" par konkurences tiesībām, to attīstību, godīgas konkurences pamatprincipiem.

Lai izskaustu sabiedrības vienaldzību un veicinātu sadarbību ar NVO, Konkurences padomes pārstāvji ir izveidojuši sadarbības veicināšanas pasākumu plānu, kurā galvenokārt ietilpst aktīva dialoga uzturēšana un intensīva viedokļu apmaiņa ar Latvijas komersantu profesionālajām nevalstiskajām organizācijām, kā arī izglītojošu semināru rīkošana par konkurences politikas īstenošanu, ar mērķi veicināt konkurences atbalsta pasākumu attīstību Latvijā.

Lai integrētu Latvijas pilsonisko sabiedrību vienotajā ES tirgū, Konkurences padomes pārstāvji regulāri piedalās starptautiskās konferencēs un ES organizāciju darba grupās, kur notiek diskusijas par konkurences piemērošanu ES dalībvalstīs un nozīmīga pieredzes apmaiņa, tādējādi Konkurences padome kā nacionālais koordinators veicina un turpina attīstīt konkurences kultūru publiskajā un privātajā sektorā, izglītojot pilsonisko sabiedrību, NVO, komersantus un citas ieinteresētās personas par godīgas un efektīvas konkurences principiem kā arī konkurences likumdošanas jautājumiem.

3.9. Konkurences padomes starptautiskie sadarbības projekti 2007.gadā

2007.gadā tika pabeigtas ES finansētā Pārejas programmas *Twinning Light* projekta „Konkurences padomes administratīvās spējas nostiprināšana konkurences likumdošanas ieviešanas un konkurences politikas atbalsta pasākumu (*advocacy*) īstenošanai” noslēguma procedūras. Tika veikta projekta gala ziņojuma un citu dokumentu trūkumu novēršana, ko saskaņā ar Nacionālā koordinatora mērķsadarbības projektu jautājumos, LR Finanšu ministrijas Eiropas Savienības un starptautisko lietu departamenta ieteikumiem un sadarbībā ar Konkurences padomi veica projekta Vācijas partnerinstitūcijas. Pēc pieprasīto dokumentu saņemšanas un izskatīšanas projekta gala ziņojums ir apstiprināts. 2007.gada novembrī veikts projekta gala maksājums.

2007.gadā tika turpināts darbs pie jaunā ES Pārejas programmas finansētā *Twinning Light* projekta „Konkurences padomes ekonomiskās izpētes un analīzes spējas tālāka stiprināšana”.

Sakarā ar to, ka uz projekta pieteikumu tā izsludināšanas gala termiņā 2007.gada 25.maijā netika saņemts neviens pretendenta pieteikums, projekts tika atkārtoti izsludināts ES 2007.gada 27.augustā. Pieteikumu iesniegšanas gala termiņā – 2007.gada 8.oktobrī piedāvājumu iesniedza viens pretendents – Vācijas Federālā Ekonomikas un Tehnoloģiju ministrija. 2007.gada oktobrī – novembrī projekta piedāvājuma vērtēšanas komisija izvērtēja piedāvājumu un 2007.gada 30.oktobrī iesniedza piedāvājuma vērtēšanas pārskatu un citus pieprasītos dokumentus Vecākajai Nozares amatpersonai (Ekonomikas ministrijai).

3.10. Iestādes veiktie un pasūtītie pētījumi un to galvenie rezultāti

2007.gadā Konkurences padome, piesaistot neatkarīgus ekspertus, organizēja divu pētījumu veikšanu. Pētījumu rezultātā iegūti pamatdati par konkurenci veicinošiem vai bremzējošiem faktoriem un priekšlikumi identificēto konkurences problēmu risinājumam attiecīgajā jomā.

Pētījums par būvniecībai paredzēto ģipša izstrādājumu ražošanas tirgu un konkurenci tajā

Pētījumā analizēta būvniecībai paredzēto ģipša izstrādājumu ražošanas nozare (26.62 nozare pēc NACE 1.1 klasifikatora) – nozari reglamentējošie normatīvie akti, publiski pieejamā informācija par situāciju ģipša izstrādājumu ražošanas nozarē, kā arī veiktas intervijas ar būvuzņēmumu, ģipškartona ražotāju un importētāju pārstāvjiem.

Pētījumā secināts, ka Latvijā nepastāv mākslīgi radīti šķēršļi, kas ierobežo konkurenci nozarē. Veicot ģipša izstrādājumu ražošanas nozares reglamentējošo normatīvu analīzi, nav identificēti nozares attīstību ierobežojoši faktori un secināts, ka nepastāv nopietni administratīvie šķēršļi jaunu dalībnieku ienākšanai tirgū. Tomēr pastāv vairāki faktori, kas kavē un apgrūtina ģipšakmens ieguves apjomu: prasības attiecībā uz jaunu atradņu izveidi un to izmantošanu, prasības attiecībā uz nepieciešamo pētījumu izstrādi un licenču iegūšanu dabas resursu izmantošanai, nepieciešamība iegūt plānotās darbības novērtējumu dabas resursu, zemes dziļū, derīgo izrakteņu izmantošanai, nepieciešamība veikt izpēti, tai skaitā ģeoloģisko izpēti ģipšakmens atradņu izveidei un izmantošanai u.c. Nepieciešamo pētījumu izstrāde un licenču iegūšana ir saistīta ar laikietilpīgu uzņēmumu dokumentu aprites ciklu. Noteikto prasību izpilde uzņēmējiem rada papildu izmaksas, uzsākot ģipškartona ražotnes izveidi, un saistītas ar nepieciešamo atļauju iegūšanu.

Pētījuma rezultātā konstatētās barjeras jaunu tirgus dalībnieku ienākšanai ģipša izstrādājumu ražošanas tirgū ir saistītas ar lielo investīciju apjomu, augsto minimālās efektīvās darbības līmeni, speciālistu, pieredzes un zināšanu trūkumu attiecībā uz ražošanas tehnoloģiju.

*Pētījums „Konkurence tiesu izpildītāju jomā,
problēmas un risinājumi*

Pētījumā veikta Latvijā piemērojamo normatīvo aktu analīze, Eiropas Savienības dalībvalstīs piemērojamo režīmu analīze, EK lēmumu un Eiropas Kopienu tiesas spriedumu analīze tiesu izpildītāju jomā, kā arī aptaujāti tiesu izpildītāju pakalpojumu saņēmēji – vietējās un rajonu pašvaldības, juristi un zvērināti advokāti, uzņēmumi, kas nodarbojas ar pakalpojumu sniegšanu, bankas, piedziņas sabiedrības, kā arī divas tirgus dalībnieku asociācijas.

Pētījumā secināts, ka dalībvalstīs tiesu izpildītāju institūts ir organizēts gan kā valsts ierēdņu sniegts pakalpojums, gan kā brīvās profesijas pārstāvju veiktās darbības, gan arī kā abu minēto iespēju apvienojums, darbojoties gan ierēdņiem, gan arī brīvajām profesijām. Vairumā Eiropas Savienības dalībvalstu pastāv teritoriālais ierobežojums tiesu izpildītāju darbībās, kā arī ir noteikti atlīdzības apmēri par veiktajām izpildu darbībām.

Latvijas zvērināto tiesu izpildītāju regulējuma modelis būtiski neatšķiras no citu Eiropas Savienības dalībvalstu modeļa. Līdzīgs regulējums pastāv arī Lietuvā un Igaunijā. Latvijā šobrīd tiesu izpildītājiem tiek piemēroti konkurences ierobežojumi, kas pamatoti ar argumentiem par kvalitātes nodrošināšanas nepieciešamību, pakalpojuma pieejamību no izmaksu un no reģionālās pieejamības viedokļa. Pētījumā identificēti vairāki ierobežojumi tiesu izpildītāju darbības jomā: 1) *kvalificējoši ierobežojumi* – zvērinātam tiesu izpildītājam jābūt Latvijas Republikas pilsonim; 2) *fiksētas pakalpojuma cenas (atlīdzības takses)*; 3) *ģeogrāfiskie (teritoriālie) ierobežojumi*, kas pastāv attiecībā uz noteiktās teritorijās praktizējošiem zvērinātiem tiesu izpildītājiem; 4) *reklāmas ierobežojumi*; 5) *ierobežojumi biznesa struktūrai*, lai nodrošinātu pakalpojuma sniedzēja atbildību pret pakalpojuma saņēmēju.

Neskatoties uz Latvijā piemērotajiem ierobežojumiem zvērināto tiesu izpildītāju darbā, tiesu izpildītāji var konkurēt ar citiem šīs profesijas pārstāvjiem, nodrošinot klientiem iespējami kvalitatīvus un ātrus pakalpojumus.

Pētījuma galvenie secinājumi par iespējām uzlabot konkurenci brīvajās juridiskajās profesijās, tai skaitā attiecībā uz tiesu izpildītājiem:

- Ņemot vērā EK secinājumus, konstatējama brīvo juridisko profesiju savstarpēja aizstājamība no piedāvājuma viedokļa, tādēļ izvērtējamas iespējas izstrādāt vienotu stratēģijas dokumentu konkurences veicināšanai brīvajās juridiskajās profesijās, attiecinot to uz tiesu izpildītājiem tiktāl, cik šajā jomā ir iespējama brīva konkurence;
- Līdz šim tiesu izpildītāju galvenās problēmas saistītas ar kvalitātes nodrošināšanu un izpildu darbību likumības nodrošināšanu. Uzlabojoties tiesu izpildītāju darbības kvalitātei likumdošanā paredzēto kvalificējošo prasību piemērošanas un paredzēto grozījumu par kvalifikācijas eksāmeniem pieņemšanas rezultātā, augot profesijas prestižam un normalizējoties situācijai ar piedziņām valsts labā, vajadzētu palielināties tiesu izpildītāju skaitam un attiecīgi arī paaugstināties konkurencei starp tiesu izpildītājiem;
- Konkurences veicināšanai nodrošināma iespēja pārkvalificēties no vienas brīvās juridiskās profesijas citā, piemērojoties attiecīgajiem ekonomiskajiem apstākļiem un izvērtējot, kurā no attiecīgajām profesijām attiecīgajā laika periodā ir lielāks pieprasījums. Ļaujot zvērinātiem tiesu izpildītājiem sniegt juridisko palīdzību, tiktu sekmēta gan konkurence starp zvērinātiem tiesu izpildītājiem, gan konkurence starp zvērinātiem tiesu izpildītājiem un citām brīvajām juridiskajām profesijām.

4. Normatīvo aktu pilnveidošana

Latvijas normatīvie akti

2007.gadā turpinājās darbs pie likumprojekta „Grozījumi Konkurences likumā”, kuru 2007.gada 7.augustā pēc ilgstošas un vairākkārtīgas skatīšanas Ministru kabinets apstiprināja iesniegšanai Saeimā. Gan likumprojekta izskatīšanas laikā Ministru kabinetā, gan Saeimas atbildīgajā komisijā tika uzklautas visas ieinteresētās puses, diskusijā mēģinot panākt pēc iespējas labāku kompromisu.

Likumprojekta mērķis ir novērst Konkurences likumā esošās nepilnības un uzlabot konkurences tiesību piemērošanu. Konkurences likuma grozījumi paredz

Konkurences padomei plašākas iespējas vērsties pret dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu, tai skaitā tirgus varas ļaunprātīgu izmantošanu mazumtirdzniecības nozarē. Ministru kabineta iesniegtā likumprojekta redakcija paredzēja ieviest būtiskas ietekmes terminu un tās ļaunprātīgas izmantošanas aizliegumu, lai atrisinātu mazumtirdzniecībā konstatētās problēmas. Tomēr likumprojekta skatīšanas laikā uz otro lasījumu Saeimas Tautsaimniecības komisija būtiskas ietekmes terminu likuma grozījumu projektā nolēma aizstāt ar dominējoša stāvokļa mazumtirdzniecībā jēdzienu. Likumprojekts nosaka dominējoša stāvokļa mazumtirdzniecībā ļaunprātīgas izmantošanas izpaušanās veidus, paredzot atbildību par pārkāpumu pirmoreiz līdz 0,05 procentu apmēram, bet par atkārtotu līdz 0,2 procentu apmēram no tirgus dalībnieka vai vairāku tirgus dalībnieku pēdējā finanšu gada neto apgrozījuma katram, bet abos gadījumos, ne mazāk kā 250 Ls katram. Tomēr tirgus dalībniekam mazumtirdzniecībā, kas būs ļaunprātīgi izmantojis Konkurences likuma 1.panta 1.punktā definēto dominējošo stāvokli, tāpat kā līdz šim varēs piemērot naudas sodu līdz 5 procentu apmēram no tā pēdējā finanšu gada neto apgrozījuma.

Pēc grozījumu Konkurences likumā pieņemšanas būs nepieciešams no jauna izdot Ministru kabineta noteikumus attiecībā uz vienošanos un apvienošanas paziņošanu, atsevišķu vienošanos veidu atbrīvošanu no Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā noteiktā aizlieguma, soda apmēra noteikšanu, kā arī Konkurences padomes nolikumu.

Eiropas Savienības tiesību akti

Saistībā ar komercsabiedrību apvienošanās regulējumu, EK 2007.gada 10.jūlijā apstiprināja „Padomes 2004.gada 20.janvāris regulas (EK) 139/2004 *par kontroli pār uzņēmumu koncentrāciju konsolidēto jurisdikcijas paziņojumu*”². Pieņemtais paziņojums aizstāj līdzšinējos EK skaidrojumus par Padomes 1989.gada 21.decembra regulas (EEK) 4064/89 *par uzņēmumu koncentrācijas kontroli* piemērošanu: paziņojums par koncentrācijas jēdzienu³, paziņojums par pilnfunkciju kopuzņēmuma jēdzienu⁴,

² Consolidated Jurisdictional notice under Council regulation (EC) No. 139/2004 on the control of concentrations between undertakings

(http://ec.europa.eu/comm/competition/mergers/legislation/draft_jn.html).

³ Eiropas Komisijas Paziņojums par koncentrācijas jēdzienu saskaņā ar Padomes Regulu (EEK) Nr. 4064/89 par uzņēmumu koncentrācijas kontroli (98/C 66/02)

paziņojums par attiecīgā uzņēmuma jēdzienu⁵ un, visbeidzot, paziņojums par apgrozījuma aprēķināšanu⁶. Vadlīnijas par vertikālo un konglomerāta apvienošanas novērtējumu saskaņā ar regulu par kontroli pār uzņēmumu koncentrāciju⁷ EK apstiprināja 2007.gada 28.novembrī.

Pamatojoties uz Padomes 2002.gada 16.decembra regulas (EK) 1/2003 *par to konkurences noteikumu īstenošanu, kas noteikti Līguma 81. un 82. pantā* 17.pantu, EK 2007.gadā ir apstiprinājusi izpētes ziņojumus banku mazumtirdzniecības pakalpojumu nozarē (SEC (2007) 106) un komercdarbības apdrošināšanas nozarē (SEC (2007) 1231).

Eiropas Savienības tiesību aktu projekti

ES 2007.gada 27.oktobra Oficiālajā Vēstnesī (C 255, 48./50. lpp.) ir publicēts priekšlikums EK regulai, ar ko groza Komisijas 2004.gada 7.aprīļa regulu (EK) 773/2004 *par lietas izskatīšanu saskaņā ar EK Līguma 81. un 82. pantu, ko vada Komisija*. Regulas priekšlikums saistīts ar izlīguma procedūras kārtības noteikšanu karteļu lietās. Saistībā ar minēto regulas priekšlikumu ir izstrādāts arī EK paziņojuma projekts *par izlīguma noslēgšanas kārtību lietās par lēmumu pieņemšanu saskaņā ar Padomes Regulas (EK) 1/2003 7. pantu un 23. pantu attiecībā uz karteļiem*.

Pamatojoties uz 2005.gadā izstrādāto Zaļo grāmatu un 2006.gadā veikto sabiedrisko apspriešanu, EK 2007.gadā turpināja darbu pie jautājuma par zaudējumu atlīdzināšanas prasību iesniegšanas nosacījumiem privāttiesiskā kārtībā saistībā ar Eiropas Kopienas Dibināšanas līguma 81. un 82.pantu pārkāpumiem.

Komersabiedrību apvienošanās regulējuma jomā EK 2007. gadā turpināja darbu pie paziņojuma projekta par saistošajiem noteikumiem (turpmāk – paziņojuma projekts),

⁴ Eiropas Komisijas Paziņojums par pilnfunkciju kopuzņēmuma jēdzienu saskaņā ar Padomes Regulu (EEK) Nr. 4064/89 par uzņēmumu koncentrācijas kontroli (98/C 66/01)

⁵ Eiropas Komisijas Paziņojums par attiecīgā uzņēmuma jēdzienu saskaņā ar Padomes Regulu (EEK) Nr. 4064/89 par uzņēmumu koncentrācijas kontroli (98/C 66/03)

⁶ Eiropas Komisijas Paziņojums par apgrozījuma aprēķināšanu saskaņā ar Padomes Regulu (EEK) Nr. 4064/89 par uzņēmumu koncentrācijas kontroli (98/C 66/04)

⁷ *Guidelines on the assessment of non-horizontal mergers under the Council Regulation on the control of concentrations between undertakings*

(http://ec.europa.eu/comm/competition/mergers/legislation/notices_on_substance.html).

2007. gada aprīlī minētajam projektam izsludinot sabiedrisko apspriešanu. Pieņemot paziņojuma projektu tiks aizstāts līdzšinējais EK paziņojums *par pieņemamiem aizsardzības līdzekļiem saskaņā ar Padomes regulu (EEK) 4064/89 un Padomes regulu (EK) 447/98*. Pamatojoties uz paziņojuma projektu ir izstrādāti priekšlikumi grozījumiem Komisijas 2004. gada 7. aprīļa regulā 802/2004, *ar ko īsteno Padomes regulu (EK) 139/2004 par kontroli pār uzņēmumu koncentrāciju*. Ar minētajiem grozījumiem tiks ieviesta RM veidlapa, kurā būs noteikta, kāda informācija ir jāiesniedz apvienošanās dalībniekiem, ja apvienošanās ir atļaujama nosakot saistošos noteikumus.

Izmaiņas ES normatīvajos aktos

Komisija turpina darbu pie regulas projekta *ar ko groza EK Regulu Nr. 773/2004 attiecībā uz izlīguma procedūras kārtību karteļu lietās un Komisijas paziņojuma projekta par izlīguma noslēgšanas kārtību lietās par lēmumu pieņemšanu saskaņā ar Padomes Regulas (EK) Nr.1/2003 7 pantu un 23.pantu attiecībā uz karteļiem*, kas dos iespēju Komisijai vienoties ar pusēm, ja tās atzīst savu līdzdalību kartelī, tādējādi panākot ātrāku karteļa lietu izmeklēšanu.

Paredzams, ka EK varētu publicēt ziņojumu par saistošajiem noteikumiem saskaņā ar Padomes regulu (EEK) No 139/2004 un EK regulu No 802/2004, kurā tiks apskatīti gadījumi, kad attiecībā uz apvienošanos piemērojami saistošie noteikumi, ja apvienošanās rezultātā būtiski samazinātos konkurence konkrētajā tirgū, kā arī apskatīti dažādi saistošo noteikumu veidi.

2008.gada pirmajā pusē Komisija arī ir iecerējusi pieņemt Balto grāmatu „Zaudējumu atlīdzināšanas prasības par 81.un 82.panta EK pārkāpšanu”, par kuras saturu Komisija 2007.gada laikā turpināja diskusijas ar dalībvalstīm un ieinteresētajām pusēm. Dokumenta mērķis būs atklāt galvenos šķēršļus, kas traucē izveidot efektīvāku zaudējumu, kuru cēlonis ir konkurences tiesību pārkāpums, atlīdzināšanas sistēmu.

Sakarā ar to, ka 2010.gada 31.martā spēku zaudēs EK regula Nr.358/2003 par Līguma 81.panta 3.punkta piemērošanu dažām līgumu, lēmumu un saskaņotu darbību

kategorijām apdrošināšanas nozarē, EK ir uzsākusi izvērtēt bloka izņēmumu apdrošināšanas jomā saglabāšanas nepieciešamību.

Faktori, kas ietekmējuši normatīvo aktu ievērošanu regulējamā vidē

Konkurences padome katru gadu, organizējot tirgus pētījumu veikšanu konkurences situācijas izpētei atsevišķās tautsaimniecības nozarēs, cenšas noskaidrot vai šajās nozarēs nepastāv dabīgi, administratīvi vai mākslīgu radīti šķēršļi jaunu tirgus dalībnieku ienākšanai tirgū. Gadījumos, ja normatīvo aktu prasības apgrūtina jaunu tirgus dalībnieku ienākšanu tirgū vai esošo dalībnieku produktīvu darbu ražošanā vai pakalpojumu sniegšanā, pastāv risks, ka esošais vai potenciālais tirgus dalībnieks centīsies „apiet” traucējošo normatīvā akta prasību un var rasties situācijas, ka ne visi tirgus dalībnieki darbojas vienādos tirgus apstākļos. 2007.gadā Konkurences padome veica divus tirgus pētījumus. „Pētījumā par būvniecībai paredzēto ģipša izstrādājumu ražošanas tirgu un konkurenci tajā” tika secināts, ka no normatīvo aktu regulējuma puses nepastāv nopietni šķēršļi jaunu tirgus dalībnieku ienākšanai tirgū, kā arī netika identificēti ar normatīvo aktu prasībām saistīti faktori, kas ievērojami ierobežo, kavē un apgrūtina ģipša izstrādājumu ražošanu un tās apjomu. Pētījumā „Konkurence tiesu izpildītāju jomā, problēmas un risinājumi” tika secināts, ka Latvijā pastāvošais regulējums ietver daudzus konkurences ierobežojumus gan attiecībā uz tiesu izpildītājiem, gan arī citām brīvajām juridiskajām profesijām. Šobrīd tiesu izpildītājiem piemērotie konkurences ierobežojumi pamatoti galvenokārt ar argumentiem par kvalitātes nodrošināšanas nepieciešamību, pakalpojuma pieejamību no izmaksu, kā arī pakalpojumu reģionālās pieejamības viedokļa. Pētījumā secināts, ka normatīvo aktu prasības par Latvijas pilsonības nepieciešamību zvērinātajiem tiesu izpildītājiem, notāriem un citās brīvajās juridiskajās profesijās, iespējams, nav atbilstošas Eiropas Savienības normatīvajam regulējumam, tai skaitā Eiropas Kopienu dibināšanas līguma noteikumiem par brīvu personu un pakalpojumu sniegšanas brīvību. Tomēr jāņem vērā, ka šādu neatbilstību var konstatēt tikai Eiropas Kopienu tiesa. Prasības par pilsonības ierobežojumu atcelšanu varētu tikt attiecinātas arī uz zvērinātiem tiesu izpildītājiem ne tikai Latvijā, bet arī pārējās Baltijas valstīs. Atceļot minēto prasību, vajadzētu palielināties tiesu izpildītāju skaitam un attiecīgi arī palielināties konkurencei tiesu izpildītāju starpā.

Konkurences padome, turpinot konkurences situācijas izpēti tautsaimniecības nozarēs, 2008.gadā organizēs pētījuma veikšanu to nozaru noteikšanai, kurās pastāv ienākšanas barjeras, kuras nodrošina preces un pakalpojumus iekšzemē un kurās ir salīdzinoši augsts koncentrācijas līmenis.

Veikti sabiedrības informēšanas un konsultēšanas pasākumi, kas saistīti ar normatīvo aktu satura izskaidrošanu

Konkurences padomes viens no konkurences veicināšanas uzdevumiem ir uzlabot sabiedrības izpratni par konkurences pozitīvo ietekmi uz sabiedrības labklājību, kā arī dialoga veidošana ar konkrēto mērķauditoriju, tādejādi veicot informējošo un izglītojošo funkciju. Veidojot dialogus un diskusijas ar Konkurences padomes auditoriju var veiksmīgāk atrisināt konfliktsituācijas tās sākumu stadijā, kā arī laikus tās novērst.

Šī aspekta ietvaros 2007.gada februārī Konkurences padome tikās ar Latvijas Preses izdevēju asociācijas (LPIA) izpilddirektoru Dzintri Kolātu, lai apspriestu neskaidros jautājumus, kas saistīti ar Konkurences padomes pilnvarām un praksi, izvērtējot informācijas apmaiņu starp uzņēmējiem, tai skaitā arī profesionālajās asociācijās. Diskusiju laikā tika apspriesti jautājumi par informācijas apmaiņu starp asociācijas biedriem un izdevējiem, tieši koncentrējot uzmanību uz informācijas saturu, ar kādu informāciju asociācijas biedri drīkst apmainīties, lai netiktu pārkāpts Konkurences likums, respektīvi, lai konkrētā informācijas apmaiņa netiktu uzskatīta par aizliegtu vienošanos. Tikšanās laikā tika apspriesta sadarbības likumība ar lielajiem biznesa partneriem, kuri atrodas dominējošā stāvoklī. Tikšanās laikā tika sniegta informācija par Konkurences likumu, piemērojot to konkrētai situācijai, lai sabiedrības indivīdi saprastu, kur ir robeža starp pārkāpumu un likuma ievērošanu.

Dialoga veidošanas ietvaros tika organizēta tikšanās ar Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja (KNAB) darbiniekiem, kur galvenais diskusiju jautājums bija karteļu pazīmju atpazīšana, respektīvi, tika skaidrots, kā KNAB darbiniekiem, pētot konkrētās lietas, konstatēt karteļa pazīmes.

Sabiedrības informēšanas pasākumu ietvaros Konkurences padomes pārstāvji piedalījās seminārā Eiropa.lv, kas mērķēts tūrisma aģentūru pārstāvjiem, kur galvenokārt akcentēja jautājumu par aizliegtas vienošanās principu, tās nozīmīgumu konkurences situācijas uzturēšanai Latvijā. Seminārā tika apskatītas 4 tēmas – Līgumsaistības tūrisma aģentūru biznesā, Aktuāli jautājumi kompleksu tūrisma pakalpojumu sniegšanas jomā, Tūrisma aģentūru līgumu struktūra un raksturīgākie riski un Sadarbība godīgas konkurences ietvaros. Kā lektori tika aicināti nozarē kompetenti speciālisti, kas ikdienā strādā ar konkrēto jautājumu risināšanu. Semināra noslēgumā galvenokārt tika diskutēts par [Konkurences Padomes](#) praksi saistībā ar vienošanos starp uzņēmējiem. Tika apskatīti dažādi piemēri, vienošanās veidi, analizēts, kādi ir sodu veidi un iespējamie atbrīvojumi. Lekcijas ietvaros Konkurences padomes pārstāvji konkrētai auditorijai sniedza piemērus un skaidrojumus konkrētām situācijām, kā rīkoties tad, ja ir šaubas un neskaidrības par vienošanās atbilstību likumam.

Nozīmīga tikšanās 2007.gadā bija Konkurences padomes darbiniekiem ar advokātu biroju pārstāvjiem. Tikšanās mērķis bija diskusijas par Konkurences likuma grozījumiem un konkurences vides veidošanu Latvijā. Tikšanās laikā tika apskatīti tādi jautājumi kā Ekonomikas ministrijas loma uzņēmējdarbības vides veidošanā, konkurences politikas attīstības tendences Eiropas Savienībā un Latvijā, Uzņēmumu apvienošanās un koncentrēšanās, Konkurences padomes pilnvaras un lietu izmeklēšanas process u.c.

Lai veicinātu uzņēmēju izpratni par konkurences tiesību saistošiem jautājumiem, Konkurences padome 2007.gada septembrī rīkoja semināru uzņēmuma SIA "Saint-Gobain Celtniecības produkti" pārstāvjiem, par konkurences tiesībām, to attīstību un piemērošanu, kā arī godīgas konkurences pamatprincipiem. Semināra ietvaros Konkurences padomes pārstāvji konkrētai mērķauditorijai sniedza piemērus un skaidrojumus konkrētām situācijām, kā arī sniedza atbildes un neskaidrajiem jautājumiem.

Skaidrojot Konkurences likuma grozījumu ietekmi, ir notikušas vairākas tikšanās gan ar Saeimas komisiju pārstāvjiem, gan uzņēmējiem un to NVO pārstāvjiem.

Iestādes prognozes par regulējamās vides attīstību

2007.gada nogalē Latvijas tautsaimniecībā bija vērojams izaugsmes tempa pakāpenisks palēninājums. Tai pašā laikā strauji pieauga inflācija, kas 2007.gada decembrī sasniedza 14.1%. Lielākā ietekme uz patēriņa cenu pieaugumu bija pārtikas preču cenām, kas gada laikā paaugstinājās par 19,9%, un ar mājokļa uzturēšanu saistīto preču un pakalpojumu cenām – pieaugums par 21%.

2008. gadā prognozējamā vidējā inflācija Latvijā ir no 11% (Centrālās Statistikas pārvaldes prognoze) līdz 13% (Latvijas Bankas prognoze). Paredzamais inflācijas kāpums ir saistīts ar to, ka gada pirmajā pusē pieaugs administratīvi regulējamās cenas siltumam un energoresursiem, turklāt saskaņā ar regulatora pausto informāciju energoresursu sadārdzinājums 2008.gadā sagaidāms vidēji par 40 – 50%. Lūzuma punkts inflācijas pieaugumā varētu iestāties, kad beigsies regulēto cenu ietekme uz tās kāpumu un būs jau vērojams patēriņa kritums, sākumā izraisot preču un pakalpojumu cenu stagnāciju, pēc tam arī kritumu vairākās grupās, kurās ir vērojama neatbilstība ar šīm cenām citos Latvijai līdzīgos tirgos.

Šajos apstākļos aktuāla ir nepieciešamība stabilizēt tautsaimniecības attīstību valstī, mainot Latvijas ekonomikas modeli no zemu izmaksu modeļa uz zināšanu ietilpīgu modeli, attīstot uzņēmējdarbības vidi un sniedzot atbalstu eksportam. Līdzeklis inflācijas mazināšanai vidējā termiņā un ilgtermiņā ir arī godīgas konkurences stiprināšana un karteļu vienošanos apkarošana. Aktuāla ir nepieciešamība novērst jebkādas konkurences tiesību pārkāpumus. Šobrīd jaunie Grozījumi konkurences likumdošanā ļaus Konkurences padomei samazināt neproduktīvā darba apjomu un pielietot efektīvākus pasākumus konkurences tiesību ievērošanas pārbaudēs, tādējādi sekmējot uzņēmumiem iespēju darboties godīgas konkurences vidē.

Ekonomiskās izaugsmes piebremzēšanas, augstās inflācijas un izmaksu pieauguma apstākļos pieaug konkurence starp ražotājiem. Samazinoties iekšzemes pieprasījumam vairākos tautsaimniecības sektoros, 2007.gada beigās tika novērots ražošanas apjomu samazināšanās un ražotāju cīņas saasināšanās par produkcijas noieta tirgiem, piemēram, betona un citu būvmateriālu ražošanā. Komersantiem ir jārod risinājumi produktivitātes nodrošināšanai, tādēļ ir paredzams, ka 2008.gadā varētu turpināties virzība uz uzņēmumu

apvienošanas, īpaši, pārtikas ražošanas nozarē. Konkurences padome prognozē, ka pieaugs arī tādu apvienošanas skaits, kuru rezultātā tiks pirkti maksātnespējīgs tirgus dalībnieks.

Augstas inflācijas apstākļos būtiski ir izvērtēt, vai preču un pakalpojumu cenas ir palielinātas pamatoti, nevis vienkārši tāpēc, ka cenas aug visam. Energoresursu cenu kāpums var radīt vienlaicīgu cenu celšanos, kuras aizsegā cena varētu pieaugt nepamatoti tirgus dalībnieku negodprātīgas rīcības vai karteļa vienošanās rezultātā. Tāpēc 2008.gadā aktuāla ir nepieciešamība pievērsties cenu veidošanas mehānisma izpētei uzņemoties proaktīvu lomu godīgas konkurences nosacījumu ieviešanā valstī. Konkurences padome 2008.gadā organizēs piecu pētījumu veikšanu atsevišķās nozarēs, tai skaitā tādos jūtīgos sektoros kā būvniecībā un mazumtirdzniecībā. Nozaru pētījumu veikšanas mērķis ir pielietot pētījumu rezultātā iegūtos secinājumus, lai samazinātu nepamatotu cenu noteikšanu precēm un pakalpojumiem. Ar mērķi veicināt konkurences attīstību tautsaimniecības nozarēs un novērst konkurences kropļojumus Konkurences padome organizēs arī pētījumu to nozaru noteikšanai, kurās pastāv ienākšanas barjeras, kuras nodrošina preces un pakalpojumus iekšzemē un kurās ir salīdzinoši augsts koncentrācijas līmenis.

5. Personāls

Konkurences padomes administratīvās spējas jeb kapacitāti veido tās rīcībā esošie personāla, finanšu un materiāli tehniskie resursi, kas apvienoti vienotā sistēmā, kura tiek pārvaldīta kā likumā noteikto funkciju un uzdevumu izpildes nodrošināšanas mehānisms.

Ar mērķi sakārtot personāla vadības sistēmu, 2007.gadā tika turpināta iestādes organizatoriskās struktūras pilnveidošana – izveidoti 2 jauni amati (padomnieki ekonomikas jautājumos). Līdz ar to ir reorganizēts Metodoloģijas un ekonomiskās analīzes departaments, nošķirot no tā ekonomiskās analīzes funkciju un pievienojot Lietvedības daļu, kā arī mainīta Ārējo sakaru un sabiedrības informēšanas daļas pakļautība – no Biroja pārejot Padomes priekšsēdētāja pakļautībā. Tika likvidēts Negodīgas konkurences un reklāmas departaments, pievienojot to Juridiskajam departamentam.

Padomes priekšsēdētāja pakļautībā pienākumus pilda divi padomnieki ekonomiskajos, viens padomnieks juridiskajos jautājumos un priekšsēdētāja palīgs un trīs patstāvīgās struktūrvienības, kas nodrošina pamatdarbības atbalsta funkcijas un izpildinstitūcija Birojs.

Izpildinstitūcijā – Birojā, ir izveidotas četras struktūrvienības, no tām trīs analītiskie departamenti nodarbojas ar tiešu Konkurences likuma normu piemērošanu, bet viens departaments sniedz attiecīgo juridisko atbalstu, t.sk. nodrošina tiesvedības procesu lēmumu pārsūdzēšanas gadījumā un uzrauga Reklāmas likuma ievērošanu.

Biroja sastāvā trīs analītiskie departamenti ir izveidoti atbilstoši ES Ekonomiskās darbības statistiskajā klasifikatorā (NACE) noteiktajai nozaru klasifikācijai, un no tiem katrs ir atbildīgs par noteiktu darbību veikšanu konkrētajā nozarē.

Regulāri tiek pilnveidoti iestādes darbību reglamentējošie iekšējie normatīvie akti, un tiek precizēti ierēdņu un darbinieku pienākumi. Pārskata gadā būtiski ir uzlabota iestādes tehniskā bāze un veikti pasākumi personāla darba vides sakārtošanai.

2007.gadā pavisam iestādē bija 55 amatu vietas. 41 no tām - valsts civildienesta ierēdņu, bet pārējās 14 - darbinieku amatu vietas. Faktiski aizpildītas pārskatā gadā bija 52 amatu vietas - 40 ierēdņu un 12 darbinieku. 2007.gadā, līdzīgi kā iepriekšējā gadā 66% personāla bija sievietes un 34% - vīrieši. Vadošā personāla vidējais vecums pārskata gadā bija 35 gadi. 2007.gadā saglabājās gados jaunu darbinieku īpatsvars. Vecuma intervālā līdz 40 gadiem Konkurences padomē strādāja un civildienesta pienākumus pildīja 42 cilvēki jeb 80% no visa darbinieku skaita.

Konkurences padomes darbinieki vecumā līdz 40 gadiem

(cilvēku skaits)

Gads	2003	2004	2005	2006	2007
Darbinieki līdz 40 gadiem	31	29	33	37	42
Darbinieku skaits iestādē	43	42	46	48	52
Darbinieku īpatsvars vecumā līdz 40	72%	69%	71%	77%	80%

Pārskata gada beigās 8% darbinieku iestādē bija nostrādājuši vairāk nekā desmit gadus. Sešus līdz deviņus gadus bija nostrādājuši 17%, bet no trīs līdz pieci gadi – 19%. Pārējiem darbiniekiem jeb 56% no visa personāla darba pieredze iestādē sastāda mazāk nekā trīs gadus.

Personāla izglītošana/kvalifikācijas paaugstināšana

Ievērojot ārējos normatīvajos aktos noteikto kārtību, iestādē pēc iepriekš izstrādāta plāna notika darbiniekiem un ierēdņiem kārtējam gadam noteikto uzdevumu izpildes analīze, tika izstrādāti uzdevumi nākamajam periodam, identificēti darbu sekmējošie un kavējošie faktori. Minēto 48 novērtēšanu rezultātā tika apzinātas amatpersonām nepieciešamās apmācības un ieplānota pasūtījuma veikšana Valsts administrācijas skolai. 41 darbinieks tika nosūtīts kvalifikācijas paaugstināšanai uz 35 Valsts administrācijas skolas piedāvātajām apmācībām un 33 semināriem citās mācību iestādēs. Kopumā Konkurences padomes darbinieki savu kvalifikāciju ir paaugstinājuši tādās jomās kā konkurences likumdošana, administratīvās tiesības, personāla vadība, grāmatvedība, komunikāciju joma, elektronisko dokumentu likumdošana, darba tiesības, publisko iepirkumu joma, korupcijas novēršana un citas.

2007.gadā bija augsts ierēdņu un darbinieku īpatsvars ar augstāko izglītību. Pārskata gada beigās no 52 cilvēkiem 47 bija pabeigta augstākā izglītība. Ja minēto rādītāju salīdzina ar 2006.gadu, tad jāsecina, ka tendence ir līdzīga - gan 2006.gadā, gan 2007.gadā augstākā izglītība bija 90% darbinieku.

23 strādājošie bija ieguvuši maģistra grādu, četriem darbiniekiem bija divas augstākās izglītības. 21% personāla turpināja mācības maģistrantūrās.

Ņemot vērā iestādes darbības specifiku, vairumam darbinieku bija jurista vai ekonomista izglītība. Pārējie bija ieguvuši izglītību uzņēmējdarbības vadībā, socioloģijā, komunikāciju zinātnēs, filoloģijā, inženierzinātnēs u.c.

Personāla atlase un mainība

Gada laikā notika četras pretendentu uz vakantajām amatu vietām atlases komisijas sēdes, kurās izskatīja 52 kandidātu pieteikumus. Izsludināto konkursu rezultātā darbu uzsāka 12 pretendenti (8 ierēdņi un 4 darbinieki). Ierēdņa amatos ieceltajām personām, kuras tajos ieceltas pirmoreiz, saskaņā ar Valsts civildienesta likumā paredzēto, tika noteikts pārbaudes laiks. Pirms pārbaudes laika izbeigšanās notika personu darbības rezultātu novērtēšana.

2007.gada laikā tika atbrīvoti deviņi darbinieki - valsts civildienesta attiecības izbeidza septiņi vecākie referenti un viens departamenta direktora vietnieks. Darba tiesiskās attiecības izbeidza viens pārvaldes vecākais referents un viens departamenta direktora vietnieks – galvenais grāmatvedis. 80% no atbrīvotajām personām iestādē bija nostrādājušas trīs vai mazāk gadus.

Lai veicinātu darbinieku ieinteresētību veikt darbu, pārskata gadā iestādē turpinājās pasākumi personāla darba vides un mikroklimata uzlabošanai. Tika rīkota personāla gada aptauja ar mērķi identificēt iespējamus problēmjautājumus personāla vadības funkciju īstenošanā.

6. Konkurences padomes darbības uzlabošana

2007.gadā ar mērķi paaugstināt darbības efektivitāti un atbilstoši Konkurences padomes darbības stratēģijā 2007. – 2009.gadam noteiktajiem uzdevumiem tika veiktas darbības iestādes administratīvās kapacitātes uzlabošanai un iekšējās kontroles sistēmas pilnveidošanai.

Saskaņā ar *Iekšējā audita likumu* un 19.08.2003. Ministru kabineta noteikumiem Nr.466 *Noteikumi par iekšējās kontroles sistēmas izveidošanas pamatprasībām* ir nodrošināta iekšējo kontroles sistēmu uzraudzība, darba izpildījuma novērtēšana un informācijas aprites un saziņas optimizācija.

Pārskata periodā ir izveidota institūcijas lielumam un darbībai atbilstoša struktūra, t.sk. reorganizēta Negodīgas konkurences un reklāmas daļa, mainīta Ārējo sakaru daļas pakļautība un funkcijas, tai pievienojot sabiedrisko attiecību nodrošināšanas funkciju. *Valsts pārvaldes iekārtas likumā* noteiktajā kārtībā ir izstrādāts Konkurences padomes reglaments un Biroja reglaments. Precizēts ierēdņu un darbinieku pienākumu un atbildības sadalījums un izveidoti jauni amati - padomnieks ekonomiskajos jautājumos un galvenais grāmatvedis.

Iestādei noteikto uzdevumu optimālākai izpildei ir veikti attiecīgi grozījumi Konkurences padomes sēžu un sanāksmju organizēšanas un norises kārtībā.

Rezultatīvo rādītāju sekmīgai izpildei ir pilnveidota nozaru monitoringa, tirgus uzraudzības un pētījumu organizēšanas un veikšanas procedūra.

Izstrādāti metodiskie ieteikumi par iesniegumu par *Konkurences likumā* noteikto aizliegumu pārkāpumu izskatīšanu, par ierobežotas pieejamības informāciju saturoša lēmuma projekta izstrādāšanu un noformēšanu, par atzinumu un viedokļa sagatavošanu par valsts pārvaldes iestāžu izstrādātajiem normatīvajiem aktiem, kā arī vadlīnijas *Konkurences likuma* 18.pantā noteiktā negodīgas konkurences aizlieguma pārkāpumu mazsvarīguma izvērtēšanai.

Cilvēkresursu vadības procesa pilnveidošanas nolūkos, lai nodrošinātu kvalificēta un kompetenta personāla piesaisti *Konkurences likumā* un *Reklāmas likumā* noteikto funkciju izpildei ir izstrādāta un Ekonomikas ministrijā saskaņota personāla atlases kārtība. Ir uzlabota personāla uzskaites datu sistēma. Valsts sektora darba samaksas reformas ietvaros tika pilnveidota un uzturēta jauna amatu klasifikācijas sistēma. Ar mērķi pilnveidot personālvadības politikas attīstību tuvākajā nākotnē organizēta iestādes personāla “apmierinātības” aptauja.

Pilnveidoti iekšējie normatīvie akti, kas reglamentē grāmatvedības un publisko iepirkumu organizēšanas sistēmu. Ir aktualizēta grāmatvedības organizācijas kārtība un atbilstoši izmaiņām ārējos normatīvajos aktos pilnveidota grāmatvedības datorsistēma. Izstrādāts iekšējā normatīvā akta projekts, kas nosaka ES Phare programmas un Pārejas programmas finansēto projektu ieviešanas un iekšējās kontroles sistēmas nodrošināšanas kārtību. Precizēta par iepirkumiem atbildīgās amatpersonas kompetence.

Veiktas izmaiņas lietvedības datorsistēmā, t.sk. nodrošinot dokumentu apriti ar e-parakstu. Pilnveidota lietvedības kārtība, precizējot dokumentu apriti izpildinstitūcijā un lēmēj institūcijā.

2007.gadā tika pārskatīta Konkurences padomes iekšējā darba kārtība, sagatavots un iesniegts Ekonomikas ministrijā saskaņošanai attiecīgs grozījumu projekts. Turpināts darbs pie ministrijas priekšlikumu iekļaušanas minētajā iekšējā normatīvajā aktā.

Ievērojot normatīvajos aktos noteikto kārtību, ir nodrošināta ugunsdrošības un darba drošības un veselības aizsardzības sistēmas pilnveidošana.

Iespējamās korupcijas novēršanas nolūkos ir aktualizēts Konkurences padomes darba uzdevumu plāns saistībā ar korupcijas novēršanas un apkarošanas valsts programmu. Nodrošināta iespēja amatpersonu apmācībai, uzlabota informācijas par iestādes darbību pieejamība sabiedrībai, t.sk. pilnveidota iestādes mājas lapa, darbiniekiem nodrošināta iespēja ētikas jautājumos konsultēties izveidotajā ētikas komisijā. Saskaņā ar likumu *Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu*

darbībā veiktas nepieciešamās kontroles darbības, kas saistītas ar amatpersonu sarakstiem un amatpersonu ienākumu kontroli.

Pārskata gadā veikti vairāki pasākumi darba izpildījuma novērtējuma sistēmas uzlabošanā, t.sk. izveidota datorizēta lietu izpētes un virzības kontroles sistēma, uzlabota darbinieku darbības rezultātu novērtēšanas sistēma. Pilnveidota valsts pārvaldes iestādei saistošo pārskatu sagatavošanas un iesniegšanas kontroles sistēma, organizēts dokumentu plūsmas iekšējās kontroles sistēmas un lietu izmeklēšanas un lēmumu izstrādāšanas iekšējās kontroles sistēmas audits. Veikta darbības risku analīze fizisko personu datu aizsardzības un pretkorupcijas sistēmā.

Uzsāktas darbības pie civilās aizsardzības sistēmas izveidošanas.

7. Plāni nākamajam gadam

2008.gada prioritātes

Arī 2008.gadā Konkurences padome turpinās pildīt iestādes 2007. - 2009.gada darbības stratēģijā nospraustos uzdevumus atbilstoši trim galvenajiem darbības virzieniem - konkurences aizsardzība, konkurences veicināšana un iestādes starptautiskā darbība un sadarbība.

Konkurences aizsardzības jomā iestādes galvenā prioritāte joprojām būs smagāko konkurences pārkāpumu - karteļvienošanas un dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas atklāšana un novēršana. Tā kā līdzšinējo Konkurences padomes aktivitāšu rezultātā tirgus dalībnieki ir kļuvuši informētāki par aizliegtām darbību formām un veidiem, lielāki pūliņi tiks veltīti sarežģītāku metožu, t.sk. ekonomiskās analīzes, izmantošanai iespējamo pārkāpumu pazīmju identificēšanai, lai izlemtu par lietas uzsākšanu.

Būtiska prioritāte būs konkurences aizsardzības tiesiskā regulējuma pilnveide. Grozījumu Konkurences likumā pieņemšana dos iespēju Konkurences padomei izmantot operatīvākas izmeklēšanas metodes un optimizēt savu resursu izmantošanu. Līdztekus

tam Konkurences padomes rīcībā beidzot būs legāls instruments, ar kura palīdzību vērsties pret masu informācijas līdzekļos un tikšanās reizēs ar ražotājiem daudzkārt izskanējušajiem pārmetumiem lielajiem mazumtirdzniecības tīkliem par to piekoptajām darbībām, uzspiežot piegādātājiem nepamatotus un netaisnīgus noteikumus, nosacījumus un maksājumus. Izpildot likumprojektā "Grozījumi Konkurences likumā" dotos deleģējumus Ministru kabinetam, 2008.gadā tiks izstrādāti vairāki normatīvie akti un šādi uzlabota tiesiskā vide konkurences aizsardzības pasākumu realizēšanai.

Konkurences veicināšanas jomā Konkurences padomes prioritāte būs vākt un analizēt informāciju par konkurences situāciju patērētājiem būtiskākajos tirgos, meklējot risinājumus tās uzlabošanai.

2008.gadā Konkurences padome analizēs ienākšanas barjeras un konkurences līmeņus, kā arī preču un pakalpojumu cenu pamatotību tautsaimniecībā svarīgās nozarēs. Šai sakarā plānots veikt 10 tirgu uzraudzības, to vidū tādos jutīgos sektoros kā ūdenssaimniecības infrastruktūras objektu un ceļu būvniecība, lielveikalu tirgus, piena, biezpiena un maizes tirgus, kā arī organizēt pētījumus būvniecībā, mazumtirdzniecībā, farmācijā u.c. sektoros.

Svarīga prioritāte būs sabiedrības izglītošana par konkurencei būtiskiem jautājumiem, it sevišķi sakarā ar Grozījumu Konkurences likumā stāšanos spēkā un nepieciešamību skaidrot jauno normu nozīmi un piemērojamību.

2008.gadā ir plānota jaunās politikas iniciatīva „Monitoringa sistēmas izveidošana, lai novērtētu politikas un tiesību aktu ietekmi uz konkurenci”. Tās mērķis ir ietekmēt politikas veidošanu un tiesību aktu izstrādi tā, lai tie nevis kavētu, bet veicinātu konkurenci. Tās ietvaros realizētais izglītošanas un informēšanas pasākumu kopums aptvers dažādas mērķgrupas, kuras ir tieši saistītas ar konkurences tiesiskajiem un ekonomiskajiem aspektiem, - valsts pārvaldes un pašvaldības iestādes, tirgus dalībniekus un patērētājus, ilgtermiņā šādi veicinot efektīvu atbalstu konkurences aizsardzībai sabiedrībā.

Konkurences padome aktīvi darbosies arī **ES tiesību aktu izstrādē, izpildē, starptautiskajās organizācijās un sadarbības tīklos**. Arī 2008.gadā darbu turpinās virkne ECN (European Competition Network) un ICN (International Competition Network) darba grupu, kas apkopo nacionālo konkurences institūciju lietu izmeklēšanas un likumdošanas praksi un izstrādā ieteikumus ES tiesību sistēmas pilnveidošanai, un šajā procesā neiztrūkstoši piedalīsies arī Konkurences padomes pārstāvji. Būtisks pavērsiens būs arī iestādes iesaistīšanās starptautiskajās aktivitātēs, piedāvājot atbalstu tām valstīm, kur konkurences likumdošana un prakse vēl tikai veidojas.

Konkurences padomē 2008.gadā plānots ieviest Pārejas programmas (*Transition Facility*) Twinning Light projektu Nr.LV/2006/EC-01TL „Konkurences padomes ekonomiskās izpētes un analīzes spējas tālāka stiprināšana” (*Further economic research and analysis capacity strengthening of the Competition Council*), kurā par sadarbības partneri ir izraudzīta Vācijas Federālā Ekonomikas un tehnoloģiju ministrija. Šā projekta galvenais mērķis - nostiprināt Konkurences padomes ekonomiskās analīzes kapacitāti kā instrumentu nacionālās ekonomikas konkurētspējas palielināšanai Lisabonas stratēģijas mērķu ietvaros. Turklāt projekta darbības rezultātā tiks izveidota konkurences politikas ieviešanas uzraudzības sistēma, iekļaujot tajā kvantitatīvos rādītājus.

Plānotie pētījumi

Katra konkrētā tirgus darbība ir saistīta ar atbilstošās tirgus sfēras vai nozares darbību un konkurenci tajā. Ir nepieciešama plašāka izpēte, lai iegūtu priekšstatu par esošo konkurences situāciju kādā nozarē vai darbības sfērā, pastāvošajām kopējām tirgū ienākšanas barjerām un citiem brīvu konkurenci ierobežojošiem faktoriem, iespējamajām attīstības tendencēm.

Tādēļ Konkurences padome 2008.gadā ir paredzējusi veikt situācijas izpēti vairākās nozarēs, piesaistot neatkarīgus ekspertus, kurās vērojama nepietiekama konkurence. Tādas nozares kā farmācija un mazumtirdzniecība nespécializētajos veikalos tieši skar plašu patērētāju loku. Savukārt būvniecībā pēdējos gados vērojami strauja attīstība un apgrozījuma pieaugums. Ir daudz tirgus dalībnieku, kas veic ēku būvniecību, bet tādās specifiskās nozarēs, kā inženiertehniskie būvdarbi un ceļu būve ir vērojama nepietiekama

konkurence. Konkurences izpētei minētajās jomās paredzēts organizēt šādus publiskos iepirkumus:

- Konkurences situācijas izpēte par inženiertehniskajiem būvdarbiem (valsts un pašvaldību iepirkumu ietvaros);
- Konkurences situācijas izpēte par autoceļu būvdarbiem, kas pilnībā finansēti no valsts un pašvaldību budžetiem;
- Konkurences situācijas izpēte par autoceļu būvdarbiem, kuru īstenošanā piesaistīti Eiropas Struktūrfondu līdzekļi;
- Konkurences situācijas izpēte farmācijas tirgū, vertikālā un horizontālā integrācija, cenu veidošanas sistēma;
- Visaptverošs pētījums par konkurences apstākļiem un situāciju mazumtirdzniecības sektorā nespecializētajos veikalos.

Plānotās darbības 2008.gadā sakarā ar Twinning Light projektu

2008.gadā sadarbībā ar Vācijas federālo Ekonomikas un tehnoloģiju ministriju un federālo konkurences institūciju *Bundeskartellamt* Konkurences padomē tiek plānots ieviest Pārejas programmas (*Transition Facility*) Twinning Light projektu Nr.LV/2006/EC-01TL „Konkurences padomes ekonomiskās izpētes un analīzes spējas tālāka stiprināšana” (*Further economic research and analysis capacity strengthening of the Competition Council*).

Kontakti

Konkurences padome

Blaumaņa iela 5a, LV-1011, Latvija

Tālrunis: 7282865

Fakss: 7242141

E-pasts: council@kp.gov.lv